...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Совет эй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 237 (6157)
ДЕКАБРИИН 2
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ПАРТИЙНА ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ҺУРАЛСАЛЫЕ ҺАЙНААР ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ

...ксизм-ленинизмын үзэл сур... өөрынгөө зэмые гэрэлтүү... Бүхэсоюзна коммунистическэ ...евигүүдэй парти хадаа баа... советскэ арадые коммунизм ...улалгын илалта тээшэ сэсэн ...ээр хүтэлбэрилнэ.

...ксизм-ленинизм хадаа об... тухай, обществын хүгжэл... хуули ёһонууд тухай, проле... революциин хүгжэлтын хуу... нууд тухай, социалистическэ ...лалтын хүгжэлтын хуули ... тухай, коммунизмын илал... ай наука мүн тула кадрнуу... общественнэ хүгжэлтын хуули ...даар зэбсэгжүүлнэ. «Хэрбээ ... хүдэлмэриин бүхы һалба... ...тахи манай кадрнуудые до..., уласхоорондын оршон бай... сүлөөтэйгөөр бодомжолон ...о шадаха болоторнь идеоло... бэлэдхэжэ ба политическэ ...уулжа шадаа һаа, хэрбээ ... тэдэнине оронoo хүтэлбэ... асуудалнуудые ехэ алдуу... ...гөөр шиидхэхэ шадабаритай болбосорһон марксистнууд... ...нууд болгожо шадаа һаа, — бүхы асуудалнуудай арбанай ...убинь шиидхэгдээ гэжэ би... тоолохо бүхы үндэһэ барим... байха һэмди гэжэ баталан ... болохо байна» гэжэ нүхэр ... манине һургадаг.

...шевистскэ партиин, нүхэр ...ай хизааргүй ехэ анхарал ...лгын ашаар марксистско... ...нэ наукые коммунистнуудай, бүхы кадрнуудай шудалха ...слови манай орон дотор ... байгуулагдаа. Марксизм... ...змын классигуудай зохёол... ...анай орон дотор олон мянга... ...яраар жэл бүри хэблэгдэн ...дана. Марксистско-ленинскэ ... һайнаар шудалһан хэдэн ...опагандистнууд бэлэдхэгдээ. ...удые политическээр хүмүү... хэрэгтэ хэблэл, партийна ...нүүд, лекторскэ группанууд, ...а үдэшын һургуулинууд, ...зм-ленинизмын университе... ...рюулагдана. Марксистско... ...э эрдэмые манай кадрнуу... ...далалга, тэдэниие политичес... ...мүүжүүлгэ хадаа партийна ...үүдэй эмхидхэлэй хүдэлмэ... коммунистнуудай партийна ...лай идейно-теоретическэ ... дээшэлүүлхын түлөө тэм... ... нилээд дулдыдаха байна.

...бликын партийна организа... ...а партийна гэгээрэлэй һу... ...ай шэнэ жэл урда жэлнүүд... ...ходоо нилээд эмхитэйгээр ...ье, тус хүдэлмэридэ үшөө ...он дутагдалнууд мүнөө бии ... Зарим партийна комите... ...даа коммунистнуудай поли... ... һуралсалые хүтэлбэрилхэ ... хайхарамжагүйгөөр ханда... ...ртийна һуралсалай бүхы ...риис пропаганда ба агита... ...һагта сүм даалгажархёод, ...-гэй зарим айкомуудай се... ...ууд энэ асуудалые өөһэдөө ...ирхододоггүй байха юм. Тии... ...һаа боложо, олохон лекци... консультацинууд, кружогуу... ...он политһургуулинуудай за... ... идейно-теоретическэ та... дутагдалтайгаар үнгэргэгдэ...

...унистнуудай политическэ ...ые партийна комитедүүдэй ...ижэ хинадаггүй дээрэһээ кружогуудай болон полит... ...нуудай занятинууд таһал... ...на. Жэшээлхэдэ, Кударын ... Улзутуйска сельсоведэй ...ой нэрэмжэтэ колхозой партийна организацида (секретариинь нүхэр Малыров) эмхидхэгдэһэн, И. В. Сталинай биографи шудалха кружогто һуралсалай жэлэй эхилхэһээ хойшо миил нэгэ удаа заняти үнгэргэгдөө. Теэд энэ дутагдалые дары усадхахын тула ВКП(б)-гэй айком ямаршье хэмжээ абаадүй байха юм.

Марксизм-ленинизмые бэеэ даагаад шудална гэжэ тоологдодог зарим коммунистнууд өөһэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө хүсэд оролдоногүй. Жэшээлхэдэ, Кяхтын аймагай партийна организацида 258 коммунистнууд ба партийнабэшэ эдэбхитэд марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудална гэжэ тоологдоно. Теэд тэдэнэй олонхинь үнгэрһэн һара хахадай туршада марксизм-ленинизмын классигуудай нэгэшье зохёол шудалжа дүүргээдүй байха юм. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, коммунистнуудай бэеэ даагаад һураха хэрэгые зарим партийна организацинууд һулаар хүтэлбэрилнэ. Хоёрдохёор, большевистскэ партиин теори ба түүхые бэеэ даагаад шудалха ябадал хадаа марксизм-ленинизмые кадрнуудай гүнзэгыгөөр шудалха гол шухала метод байһаниие мартаһаниинь харуулна.

Олонхи консультантнууд өөһэдынгөө даадаг коммунистнуудта зохихо туһаламжа үшөө үзүүлнэгүй, пропагандистнуудта, консультантнуудта партийна кабинедүүд бодото заабари саг үргэлжэ үгэнэгүй, эрхим пропагандистнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл һайнаар согсологдоногүй, партийна һуралсалда партийнабэшэ эдэбхитэд үсөөнөөр хабаадуулагдана гэжэ ВКП(б)-гэй айкомуудай һаяхан болоһон пленумүүд дээрэ шүүмжэлэгдэбэ.

Партийна гэгээрэлэй һуралсалай шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ үзэгдэһэн эдэ ба бусад дутагдалнуудые дары усадхажа, коммунистнуудай политическэ һуралсалые бодотоор хүтэлбэрилхэ гэһэн шухала зорилго партийна комитедүүд, партийна эхин организацинуудай урда табигдана.

Коммунистнуудай идейно-политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ хэрэгые үдэр бүхэндэ хүтэлбэрилхэ зуураа, партийна комитедүүд хадаа лекционно пропаганда үргэнөөр ябуулха, ВКП(б)-гэй түүхын асуудалнууд тухайда, марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд тухайда лекцинүүдые уншалга саг үргэлжэ эмхидхэхэ зэргэтэй. Кружогуудай болон политһургуулинуудай занятинуудые нэгэшье удаа таһалдуулжа огто болохогүй. Занятинуудай идейно-теоретическэ хэмжээндэ онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Партийна организацинууд болбол марксистско-ленинскэ һуралсалай шанарые саашадань һайжаруулхын тула пропагандистска кадрнуудай бэлэдхэл улам дээшэлүүлхын түлөө хододоо оролдохо зэргэтэй. Тиимэһээ пропагандистнуудай теоретическэ семинарнуудые, дүй дүршэлөө халан абалгын зүблөөнүүдые саг үргэлжэ үнгэргэжэ байха шухала.

Коммунистнуудай политическэ һуралсал хадаа партийна хүдэлмэриин шухала хубинь болоно. Марксизм-ленинизмын үзэл сурталаар, Ленин—Сталинай агуу ехэ идеянуудээр хүмүүжүүлэгдэһэн манай кадрнууд коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ зорилгонуудые улам амжалтатайгаар шиидхэхэнь лабтай.

Олон хүүгэдтэй эхэнүүд шагнагдаба

...Монголой АССР-эй Вер... Советэй Президиум болбол ... Верховно Советэй Пре... ... 1944 оной августын 18-... ...ай үндэһөөр, СССР-эй ... Советэй Президиумэй ... олон хүүгэдтэй бүлэг ... орденуудаар ба медаль... шагнаба.

...дэ городой Железнодо... ...йоной гэрэй эзэн эхэнэр... Б. Васильева, С. И. Крэ... Кабанскын аймагай «Красное знамя» колхозой колхозница В. С. Бурлакова, Кяхта городой гэрэй эзэн эхэнэр А. М. Попова, Сэлэнгын аймагай Селендума тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр В. В. Юдина гэгшэд 9 хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэй түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаһан байна.

8 хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 9 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа.

Декабриин 16—арадай сүүдүүдые һунгаха үдэр

Ургажа ябаһан юрист

Моторо-заһабарилгын заводой, Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой паровоз-хабсаралгын, вагоно-отделочнэ, вагонно-кузовной цехүүдэй коллективүүд һунгуулиин урда тээхи суглаанууд дээрээ Улан-Удэ городой Железнодорожно районой хоёрдохи участогай арадай судьяда кандидадаар ургажа ябаһан юрист Александр Семенович Егоровые нэгэн һаналаар дэбжүүлээ.

Александр Семеновичын биографи простой юм. Тэрэ хадаа 1923 ондо Иркутска областьдо хүдэлмэришэнэй бүлэ соо түрэһэн байгаа. Нүхэр Егоровой бага наһан манай республикын Хойто-Байкалай аймагта үнгэрөө. Тэрэ хадаа дунда һургуули 1941 ондо дүүргээд, Верхне-Ангарска долоон жэлэй һургуулида багшаар хүдэлмэрилһэн байха юм.

1942 ондо нүхэр Егоров Эхэ ороноо хамгаалалсахын тула Советскэ Армиин зэргэдэ жагсаа һэн. Нүхэр Егоров тэндэ батальоной, удаань дивизионой ба полкын комсомольско организациин секретариин тушаал даажа ябахадаа, манай ороной хорото дайсадтай тэмсэлдэ армейскэ залуушуулые элсүүлэн жагсааха ехэ хүдэлмэри хэһэн байгаа.

1946 ондо Александр Семенович армиин зэргэһээ табигдаад, республикын юстициин Министерствын органуудта хүдэлмэрилжэ эхилбэ.

Министерствын аппаратда богонихон саг соо хүдэлмэрилжэ, советскэ хуулинуудтай ба сүүдэй практическа хүдэлмэритэй танилсаад, 1947 ондо нүхэр Егоров Прибайкальска аймагай арадай судьягаар томилогдоһон байгаа.

—Бишыхан чемодан ба дэрэ дэблихэрһээ бэшэ юумэ нэмда байгаагүй,—гэжэ нүхэр Егоров хөөрэнэ.—Республикын юстициин Министрын орлогшо нүхэр Тришин минии бүхы зөөриие ажаглаад, иигэжэ хэлээ һэн: «Капиталистическэ оронуудта һаань, иимэ зөөритэй байгаад, судьягай тушаалда хэзээдэшье орожо шадахагүй бэлэйт. Тэндэ гансахан лэ баяшуул, зөөри ехэтэйшүүл сүүдэй тушаал эзэлдэг».

Эдэ үгэнүүдынь, советскэ сүүдэй үнэхөөрөө арадай сүүд байһые, арадай судьянарай тушаалда һунгагшадай этигэл найдабариие харюулжа шадаха, арадай эрхим хүбүүд, басагадай ямаршье хизаарлалтагүйгөөр һунгагдадаг байһые гэршэлнэ.

Прибайкальска аймагта арадай судьягаар хүдэлмэрилхэ зуураа нүхэр Егоров шэдабаритай, ургажа ябаһан хүдэлмэрилэгшэ байһанаа харуулаа

Александр Семенович Егоров 1948 оной декабрьда Улан-Удэ городой Железнодорожно районой хоёрдохи участогай судьягаар һунгагдаһан байгаа.

Судья Егоров хэрэгүүдые уридшалан ба мүн сүүдэй заседани дээрэ наринаар шэнжэлэн харадаг байна. Мүн ажалшадай гомодолнууд ба мэдүүлгэнүүдые анхаралтайгаар, 3 хоногой болзор соо хаража үзөөд, тэдээндэ зохихо харюу удааруулангүй үгэдэг байха юм.

Тэрэ хадаа сүүдэй хүдэлмэри тухай һунгагшадайнгаа урда ходо доо тоосожо байдаг. Социалистическэ зөөри хамгаалха, ажалай журам бэхижүүлхэ тухай ба бусад асуудалнуудаар лекци болон элидхэлнүүдые зоной дунда хэжэ байдаг. 1951 оной туршада хүдэлмэри тухайгаа 17 дахин тоосоо. 3 лекци ба хэдэн элидхэл хэһэн байна. Мүн арадай заседательнуудтай 8 дахин заняти үнгэргөө.

Коммунист Егоров өөрынгөө политическэ бэлэдхэлые, юридическэ мэргэжэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг. Тэрэ хадаа Иркутска юридическэ һургуули дүүргээд, мүнөө Гүрэнэй Иркутска университедэй юридическэ факультедтэ заочноор һуража байна. Марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудална. Мүнөө «Историческа ба диалектическэ материализм тухай» Сталинай зохёолнуудые үзэжэ байна.

Ургажа ябаһан юрист Александр Семенович Егоров һунгагшадай этигэл найдабариие саашадаашье нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулха байна.

Г. Данзанов.

Арадай заседательда кандидат

Мяха-консервын комбинадай коллективэй гэшүүд арадай заседательнуудта кандидадуудаар эрхим түрүү хүнүүдээ дэбжүүлээ. Тэдэнэй тоодо комбинадай коммунально-ажахын таһагай эхилэгшэ бухгалтер нүхэр Герасим Ергалыч Ертахановай кандидатура дэбжүүлэгдээ. Арад зоной энэ этигэл найдабарида Герасим Ергалыч үнэн сэхэ ажалаараа хүртөө. Тоо бүридхэлгүйгөөр социализм байгуулжа болохогүй гэжэ ойлгоһон энэ патриот дааһан тушаалдаа үнэн сэхээр хандана.

Ажалшадай мэдүүлгэ ба эрилтэдэ һүбэлгэнөөр хандадаг юм. Гэр байрануудаа заһабарилха, түлеэ абаха тухай асуудалнуудаар хүдэлмэришэд тэрээндэ хандажа, зохихо харюу тэрэ дары абажа бусадаг байна.

—Комендантын алдуу гаргажа, минии һуудаг гэрэй талмай буруугаар хэмжэһэн дээрэһээ, намһаа үлүү түлөөһэ абажа байһан тухай хандахадам, энэ асуудалые тэрэ дары зүбөөр шиидхээ һэн,—гэжэ гражданка Будаева хөөрэнэ. Тэрэниие магтан хүндэлдэг иимэ мэдүүлгэнүүд олон.

Эдэ мэдүүлгэнүүд хадаа нүхэр Ертаханов советскэ хүнүүдэй интересые советскэ гүрэнэй хуулитай зүбөөр зохилдуулан хамгаалжа шадаха гэжэ гэршэлнэ.

Г. Артёмов.

Василий Кириллович Кошелёв

Арад зонтой холбоо барисаагаа үдэр бүри бэхижүүлэн, тэдэнэй эрилтэнүүдтэ ба хэрэглэлнүүдтэ саг соонь һүбэлгэнөөр хандадаг, большевистскэ партиин политика ба шиидхэбэринүүдые арад зондо хододоо зүбөөр ойлгуулжа үгэдэг агитатор, үнинэй коммунист Василий Кириллович Кошелёв Улан-Удын паровозно депогой коллективэй гэшүүдэй дунда хүндэтэй болонхой. Агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ажалшадай дунда ябуулхатаяа хамта, нүхэр Кошелёв хүдэлмэри дээрээ стахановска ажалаараа шалгарна.

Энэ түрүү машинист „ орёо оньһон техникэтэй хүсэтэ паровоз хорин жэл соо жолоодожо ябана, хоёрзуутан гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэдэ үни хада хүртэнхэй. Тэрэнэй ажалай книжкын хуудаһануудые иража харахада, хэдэн оло дахин баясхаланда ба үнэтэ шангуудта хүртэһэн тухайнь бэшээтэй байдаг.

Тэрэ хадаа паровоздоо техническэ һайн харууһа хангажа, тэрээнэйнгээ техническэ скоростиие бүри хурдадхан, хододоо графигай ёһоор жолоододог байна. Советскэ машинын хамаг бүхы хүсые дүүрэнээр ашаглан, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй ашаануудые элбэг ехээр шэрэлгэдэ тэрэниие зорюулна. Василий Кирилловичын хэдэн олон жэлдэ жолоодоһон «СУ 205—31» маркын паровоз мүнөө капитальна заһабарида оронгүй зяар 125.461 километртэ ябаа, саашадаа ябаха аргатай. Мүн ехэхэн хэмжээнэй үнэтэ түлишэ арбилагдаа.

Советскэ патриот Василий Кирилловичын эдэ бүхы габьяата ажалые гэршэлһэн документнүүдһээ гадна, Советскэ Правительствын дээдэ шагнал—Ажалай Улаан Тугай орден тэрэнэй үбсүүндэ яларна.

Социалистическэ Бурят-Монголой столицын Железнодорожно районой нэгэдэхи участогай арадай сүүдэй арадай заседательда кандидадаар Василий Кириллович Кошелёвой дэбжүүлэгдэһэн ябадал тон зүб байна. Большевик Кошелёв арадай этигэл найдабариие хододоо дүүргэдэг заншалгай хүнүүдэй нэгэн мүн. Тэрэнэй түлөө нэгэн хүн шэнгеэр голосуудаа үгэе!

В. Бабошкин.

ЭЭРЫНХИДЭЙ АМЖАЛТА

Барилгын модо элбэг ехээр бэлэдхэжэ, коммунизмын асари ехэ барилганuудта үгэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн Эрийскэ леспромхозой коллективэй гэшүүд эршэтэ ажалаараа шалгаржа ябана. Тус леспромхозой 6 участогуудай коллективүүд өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөнэй договор баталһан юм. Мүн индивидуальнээр мүрысэгшэд эндэ олон.

Энэ оной ноябриин 20-ной байдалаар эндэхи модошод модо отолхо жэлэйнгээ түсэб 80 процент, модо шэрэлгээр—81 процент дүүргээ, тиин модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ программые саг болзорто соонь дүүргэхэ бүхы услови байгуулаа. Тус леспромхозой партийна ба профсоюзна организацинуудай агитаторнуудай болон эдэбхитэдэй хэһэн агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри эдэ амжалтануудые туйлалгада нилээд үүргэ дүүргээ.

Парторганизациин агитаторнууд модошодой дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрхилэн, тэдэнэрые барандань шахуу социалистическэ мүрысөөндэ оруулжа шадаа. Мүн профсоюзай рабочкомой нүүдэл кино участок бүхэндэ шэнэ картинануудые хододоо харуулжа, политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Леспромхозой парторганизациин агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэриие партбюрогой баталһан түсэбэй ёһоор ябуулна. Мүн ханын газетэ ба «дайшалхы хуудаһануудые» саг соонь гаргаха, социалистическэ мүрысөө эрхилхэ хэрэгтэнь участогуудай начальнигуудта ба партгруппоргнуудта хододоо туһалдаг болоо.

Тиин ээрынхид социалистическэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Н. Очиров.

Үндэр бүтээсэ

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой коллективэй гэшүүд Сталинска Конституциин һайндэрые ажалай амжалтануудаар угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө улам үргэдхэнэ. Мүрысөөнэй ашаар ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг стахановецууд үдэр бүри олошорно. Эндэ гансал эрхим шанартай продукци бүтээн гаргагшад олошоржо байна.

Заводой кузнечнэ цех (механигынь нүхэр Фролов), булад шудхалгын цех (механигынь нүхэр Заболотный), вагонно-механическа цех (механигынь нүхэр Малютин), котельнэ цех (механигынь нүхэр Матвеев) ба бусад гансал эрхим шанартай продукци бүтээн гаргана. Мүн томо ба орёо детальнуудые заһабаридаг механическа цехын коллектив һайнаар хүдэлмэрилжэ, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

Ф. Николаев.

Мүрысөөнэй дүнгүүд харагдаба

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба облпрофсовет хадаа потребкооперациин системын худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай ба эмхи зургаануудай 1951 оной III кварталай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзэбэ.

Ториин аймпотребсоюзай Доодо-Ториин сельпогой хозмагта 2-дохи мүнгэн шан барюулагдаха болоо. 3-дахи шангуудые Кыренскэ сельпогой культмаг, мүн энэ сельпогой № 2 ба 4 магазинууд (Түнхэн), Хонхолойн сельпогой № 2 ба 3 магазинууд (Мухаршэбэр) абаха болоһон байна.

Д. Колмаков.

Уранзохёолшо лекци уншаба

Бурят-Монголой советскэ уранзохёолшодой Союзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цэдэн Галсанов Загустайн сомоной Тохой гэжэ тосхондо (Сэлэнгэ) ошожо, уласхоорондын байдал тухай лекци уншаба. Энэ лекциие Сэлэнгын МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө-ажахын һургуулиин курсантнууд, хамта 200 гаран хүн шагнаа.

Нүхэр Галсанов лекциингээ һүүлээр өөрынгөө шүлэгүүдые уншаһан байна.

Д. Дашипылов.

Сэлэнгынхидэй үүсхэлые халуунаар дэмжэнэ

Сэлэнгын МТС-эй механизаторнуудай хандалгын гарахатай сасуу Хориин аймагай «Победа» колхоздо хүдэлмэрилдэг Прокофий Мартыновай № 5 түрүү тракторна бригадын гэшүүд Үдын МТС-эй бусад механизаторнуудай дунда эгээн түрүүн тус хандалгые зүбшэн хэлсэбэ. Тэдэнэр Сэлэнгын механизаторнуудай үүсхэлые халуунаар дэмжээд, тракторнууд ба хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ оролсожо, социалистическэ уялга абаба. Тэрэ уялга соонь тракторнууд ба хүдөө ажахын прицепной машинануудай заһабарилгые 1952 оной февралиин 1-дэ дүүргэхэ, заһабарилга дээрэ прогрессивнэ узловой метод хэрэглэхэ, механизаторнуудай уралан нарижуулгын дурадхалнуудые хэрэглэһэнэй, заһабарилагшадай ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ба заһабарилгын өөрынь үные доошолуулһанай ашаар, заһабарилгын 10 процентһээ бага бэшэ зөөри арбилха гэжэ бэшэгдэнэ. Тэрэшэлэн энэ бригадын механизаторнууд бүхы машинануудаа һайн шанартайгаар заһаха, нэгэшье голодоһогүйгөөр гүрэнэй комиссида тушааха, бригадын гэшүүдэй техническэ мэргэжэлые дээшэлүүлхын тула түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, неделидээ нэгэ дахин техническэ һуралсалай заняти үнгэргэхэ гэжэ шиидээ.

Нүхэр Мартыновай бригада бусад тракторна бригадануудые социалистическэ мүрысөөндэ уряалаа. Мүн Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг Доржи Баранзаевай, «Гигант» колхоздо хүдэлмэрилдэг Дорофей Рассадинай болон бусад бригаданууд Сэлэнгын МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй хандалгые тэрэшэлэн зүбшэн хэлсээд, социалистическэ уялгануудые абаа.

Үдын МТС-эй механизаторнууд заһабарилгын мүнөө сезоной бүхы хүдэлмэриие болзорһоонь урид, һайн шанартайгаар түгэсхэхэ, тиигэжэ 1952 оной хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдтэ жэшээтээр бэлэдхэхэ гэжэ шиидэнхэй. **Б. Намжилон.**

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна гурбадахи конференци

Ноябриин 28-най үдэшын заседани дээрэ нүхэр Фадеев түрүүлэгшээр һуугаа. Нүхэр Тихоновой элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ үргэлжэлһэн байна.

Советскэ эхэнэрнүүдэй антифашистска комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Попова түрүүлэн үгэ хэлээ. Тэрэ хадаа Ленин — Сталинай партиин, Советскэ Правительствын ашаар үргэн, һаруул һайхан замда гарaһан советскэ эхэнэрнүүд-патриотканууд социалистическэ байгуулалтада хабаадалга тухай хэлэһэн байна.

Нүхэр Попова капиталистическэ оронуудтахи эхэнэрнүүд ба үхибүүдэй хушэр хүндэ байдал тушаа баримтануудые харуулаа.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй делегацие хүтэлбэринэгшэ, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюрогой гэшүүн, эб найрамдалай тала баригшадай француудска национальна Соведэй түрүүлэгшэ Ив Фарж гэгшын үгэ хэлэхэдэ, конференциин делегадууд тон халуунаар угтаа. Тэрэ хадаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй үмэнэһөө эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна гурбадахи конференциин делегадуудта баяр хүргөө.

Ив Фарж болбол бүхы оронуудта эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй хани харилсаанай ургалта тухай хэлэһэн байна. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табиһан зургаан зуун миллион хүнүүд хадаа дай үдхэргэшэдэй һэдэлгэнүүдтэ шанга сохилто үгэжэ шадаха түйлэй ехэ хүсэн мүн.

Эб найрамдал хамгаалгын хэрэгтэ советскэ арадай, советскэ гүрэнэй гүйсэдхэжэ байһан элитэ ехэ үүргэ тухай Ив Фарж энэдэн тонгожо хэлээ.

Кировскэ областиин «Красный Октябрь» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Прозоровто үгэ үгтэнэ.

— Манай колхоз, — гэжэ тэрэ хэлэнэ, — миллионер болонхой. Манай колхозой хубаагдахагүй фонд найман миллион түхэригтэ хүрэнхэй. Хойто зунай сагай уларилһаа дулдыдангүй, оросһото культуранууд жэл бүри гектар бүриһөө дунда зэргээр 25 центнер үргаса хураадаг. Урдань эндэхи үмсын ажалтан гектар бүриһөө оройдоо 5—6 центнер хураадаг байгаа. Бидэнэр ерэхэ 2—3 жэлэй туршада оросһото культурануудай ургасые га бүриин 30 центнер хүрэхэ зорилготойбди.

Советскэ гүрэн бидэнэртэ баян техникэ үгөө, тэрэнь хүдөө ажахын хүдэлмэриие оло дахин хүнгэдхэһэн, ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэн байна. Колхоздоо 4 электростанци, хэдэн зуун элдэб машинатайбди. Манай гэрнүүдтэ водопровод, паровой отоплени, ваннанууд, радио, телефон бии. Город ба деревни хоёрой хоорондохи, ухаан бодолой ба физическэ ажалай хоорондохи илгаагай үгы болохо байһаниинь манай колхозой жэшээ дээрэһээ харагдана. (Альгаташалга).

— Англо-американска дай үдхэгшэд,—гэжэ нүхэр Прозоров хэлэнэ, — яба галзуурaлдажа байг. Бидэнэр айхай бэшэбди! Бидэнэр хүсэ ехэтэй ба өөhэдыгөө агуухэхэрэгтэй үнэн зүбтэ этигэдэг дээрэһээ эб найрамдал эринэбди, эб найрамдалай хэрэгые хамгаалнабди.

Уранзохёолшо Эренбургын хэлэһэн тодо һонор, хурса үгэнь альгаташалгаар пэгэнтэбэшэ таhалагдана. Тэрэ хадаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Венскэ сесси тухай, — арадуудай энэ ёнотой Ассамблей тухай, дай зайлуулха тушаа ООН-до тус сессиин эльгээһэн дурадхалнууд тухай хэлээ.

Эб найрамдал хамгаалха корейскэ комитедэй түрүүлэгшэ Хан Сер Я гэгшэ трибунада гарана. Өөрынгөө Эхэ ороной эрхэ сүлөө, нэрэ хүндэ ба бэеэ даанхай байдалые эрэлхэгээр хамгаалжа байгаа корейскэ геройческа арадай түлөөлэгшые бүхы зал овацияар угтана.

Хан Сер Я болбол Кореядэ американска империалистнуудай хэжэ байгаа зэрлиг муухай ябуулгануудай тухай, өөрынгөө дундаһаа шэн зоригто герсйнүүдые дэбжүүлһэн корейскэ арадай эрид шанга эсэргүүсэл тухай хэлээ.

«Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» улас хоорондын Сталинска шангуудые олголгын комитедэй түрүүлэгшэ академик Скобельцын эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ наукын гүйсэдхэжэ байгаа үүргэ тухай хэлээ.

Үдэшын заседани дээрэ мүн тэрэшэлэн бүхы Грузиин католикоспатриарх Каллистрат, Днепр дээрэхи агуухэх барилгын шулуушадай бригадир нүхэр Ковалев, академик Тарле, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой (Белорусска ССР) гэшүүн, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Гецман, Лютеранска евангелическэ церквиин архиепископ Ян Кийвит, Чувашска АССР-эй арадай поэт Хузангай, РСФСР-эй арадай артист нүхэр Обарцов гэгшэд үгэ хэлээ.

* * *

Ноябриин 29-нэй үглөөнэй заседани дээрэ нүхэр Ершова түрүүлэгшээр һуугаа. Нүхэр Тихоновой элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлөө.

Орджоникидзын нэрэмжэтэ Челябинска заводой фрезеровщик нүхэр Васинай хэлэһэн үгэ халуунаар угтагдаа. Тэрэ хадаа дайнай хойто тээхи табанжэлэй эхиһээ хойшо 36 жэлэй нормо дүүргэһэн байна. Нүхэр Васин манай агуухэ Эхэ орон тухай, сүлөөтэйгөөр ажаһуужа, ажаллажа байлгын зол жаргал тухай, советскэ гүрэнэй эб найрамдала дуратай гадаадын политика тухай омогорхолтойгоор хэлээ.

Татарска уранзохёолшо Кави Наджми Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгын Татарска республика дотор политическэ ба ажалай түйлэй ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрһэн тухай энэ түүхэтэ документдэ гараа табиха үедэ ажалшадай оруулһан патриотическа мэдүүлгэнүүд тухай хэлээ.

Советскэ залуушуулай антифашистска комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Кочемасов большэвистскэ парти ба советскэ правительствын зүгһөө манай оронoй залуу үетэндэ хандуулагдажа байгаа түйлэй ехэ анхарал оролдолго тухай хэлээ.

Конференцидэ хабаадагшад эгээ үндэр наһатай делегат, Молотовско областиин модошо дархан нүхэр Половникиннай, Советскэ Союзай хоёр Геройн эхэ нүхэр Космодемьянскаягай хэлэһэн үгэнүүдые тон халуунаар угтаа. Заседани дээрэ мүн бусад делегадууд үгэ хэлээ.

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна конференциин үдэшын заседани дээрэ нүхэр Тихонов түрүүлэгшээр һуугаа. Тбилиси городой дунда һургуулиин багша нүхэр Гамцемлидзе үгэ хэлэхэ зуураа иигэжэ мэдүүлээ:

— Манай һургуулида үхибүүдээ һургажа байһан 1400 эхэнүүд советскэ оронoй бүхы эжалшадтай хамта, арюун хүсэлтэ бүхы хүнүүдтэй хамта эб найрамдалай хэрэгые бүхы хүсөөрөө хамгаалхабди гэжэ мэдүүлхые намда даалгаа.

Азербайджанай ажалшадай түлөөлэгшэ геолог нүхэр Ага Курбан Алиев, «Большевик» гэжэ туркменскэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Какабаев, загаһанай промышленностиин ба океанографиин тихоокеанска институдай камчатска отделениин директор нүхэр Панин гэгшэд өөhэдынгөө үгэнүүд дотор социалистическэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ зориулһан советскэ хүнүүдэй ажалай баатаршалгануud тухай хэлээ.

Мүн тэрэшэлэн Сталинска шангай лауреат, композитор нүхэр Новиков, Закавказьин мусульманудай духовно управлениин түрүүлэгшэ Муфтий Али Заде, Воронежско областиин Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мартынов, уранзохёолшо нүхэр Софронов, Башкириин түлөөлэгшэ нүхэр Кашаков гэгшэд үгэ хэлээ.

Бүхы оронуудта эб найрамдал хамгаалгын хүдэлөөнэй бүхы хабаадагшадта зориулһан хандалга нэгэн һаналаар баталагдана.

Конференцидэ хабаадагшад эб найрамдалай агуухэ туг баригша И. В. Сталинда ябуулха амаршалгые түйлэй ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна конференци хааг-даба гэжэ соносхогдоо.

(ТАСС).

Улан-Удын городской электростанциин комсомолецууд — электромонтёр Николай Шингарёв, машинистын туһалагша Валентина Афачасьева гэгшэд ходолоо амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Эдэнэр үдэрбүриин даалгабариие 120—130 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Шингарёв (зүүн гарһаа), В. Афанасьева хоёр ажаллажа байна. А. Мантаевай фото.

Оролосото гоор ажаллана

Хориин аймагай Краснопартизанска сельпо (түрүүлэгшэнь нүхэр Перетолчин) эд бараанай эрьесын арба һарын түсэб 107,6 процент дүүргөө. Хүдөө ажахын продуктнуудые ба түүхэй эд бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн, пайщигуудые шэнээр элсүүлхэ, пай суглуулха түсэбөө дүүргэһэн байна.

Тус сельпогой лесоучастогтахи № 9 магазин (даагшань нүхэр Зворовская), Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи магазин (даагшань нүхэр Намдаков) гэр байранууда үбэлэй һайн бэлэдхэ, худалдаа найман культурнаар эрхилнэ, эд бараанай эрьесын түсэбые ходоло үлүүлэн дүүргэнэ.

Сельпогой правлени үргэн хэрэглэлэй эд бараа саг соонь асаржа, худалдаанда гаргана.

Д. Колмаков.

10.950 пүүд загаһа—түсэбһөө гадуур

Сталинска Конституциин Үдэрые ажалай бэлэгтэйгээр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн Гословын предприятинуудай загаһашад горьтойхон амжалтануудые туйлажа байна. Тус предприятинууд энэ оной ноябриин 20-ной байдалаар загаһа бариха жэлэйнгээ түсэб 8 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 10950 пүүд загаһа Эхэ орондоо үгөө.

Ажаһын жэлэй эсэс хүрэтэр 46500 пүүд загаһа түсэбһөө гадуур барихын түлөө социалистическэ мүрысөө улам үргэдхэн мүнөө тэдэнэр тэмсэжэ байна.

С. Собенников.

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ

ВКП(б)-гэй АЙКОМУУДАЙ ПЛЕНУМҮҮДЫ

Яруунa

Партиин Яруунын айкомой пленум һаяхан болоожо, «ВКП(б)-гэй Яруунын айкомой хүдэлмэри тухай» ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой гаргаһан тогтоолые дүүргэхэ хэмжээнүүд тухай айкомой секретарь нүхэр Семеновой элидхэлые зүбшэн хэлсээ.

Партиин айкомой, тэрэнэй бюрогой ажал-ябуулгада ехэ дутуунуудай бии байһые элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд тэмдэглэһэн байна. Аймагайнгаа экономикые хүгжөөхэ перспективэ асуудалнуудые Яруунын айкомой зүбшэн хэлсэдэггүй, тэрэшэлэн хүтэлбэрилхы кадрнуудые хүмүүжүүлхэ тушаа анхарал багаар табидаг, гол түлэб хүдөө ажахын кампаниинуудые үнгэргэлгэдэ анхаралаа табидаг тухай тэдэнэр хэлэһэн байна. Энэ оной 10 һара соо харюусалгата 48 хүдэлмэрилэгшэд һэлгэгдэһэн байха юм. Айкомой болоол кадрнуудай резервгүй. Хүтэлбэрилхы тушаалнуудта эхэнэрнүүд тон үсөөнөөр дэбжүүлэгдэнэ.

Хүтэлбэрилхы кадрнуудые, илангаяа партиина эхин организацинуудай секретарьнуудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин партиин айком һулаар ябуулна. Энэ жэлдэ секретарьнуудтай оройдо нэгэ семинар үнгэргэгдөө. Тиин тэрэ олонхи секретарьнуудынь партиина хүдэлмэриин дүй дүршэл багатай, саг үргэлжын туһаламжа хэрэглэхэ ёнотой хүнүүд байха юм.

Айкомой хүдэлмэрилэгшэд партиина эхин организацинуудта тон үсөө ябадаг, тэдэнтэй бодото бэо багатай.

Малажалые хүтэлбэрилхэ горьтой дутуунууд элирүүлэгдэнэ. Аймагай колхозууд малажалай жөөхэ гүрэнэй түсэбые ... рэлэй малаар дүүргэгүй. Марксын нэрэмжэтэ, «Улаан ... колхозууд түсэбөө дүүргэ... сэбтэнь 5 янгга үлүүтэй ... дутана. Аймагай колхозуудт... тын малые үрихэ хорооко ... нууд үзэгдэнэ. Аймагай ... энэ жэлдэ 2500 үлүүтэй ... элдэб түрэлэй малаа ... рэгсэлдэ гэжэ гаргашалһан ... юм. Тиихэдэ энэ аймагай ... жээ абаагүй.

Аймагай колхозууд тэжээл ... лэдхэхэ түсэбһөө хахад ... дүүргээгүй байха юм. ... тээ соломынгоо 50 проц... сожоо абагүй саһанда ... Малай байрануудай ... нөө хүрэтэр дүүргэгдээгүй ... Айком болбол колхоз бүр... дэлмэридэ ёһото анхарал ... жа, дутуунуудые элир... тэдэндэ бодото туһаламж... дэггүй байгаа. Эдэ байдалнууд ... даа малажалые хүтэлбэр... горьтойгоор дутуунуудай ... лэ һэгэлэнэ.

Коммунистнуудай шуу... ажаллалгануудые ба дураа... дые хараадаа абаад, пленум ... бол айкомой хүдэлмэри... дутуунуудые зайлуулха ... нүүдые хараалһан тогтоол ...

Баргажан

Партиин айкомой һаяхан болоһон пленум дээрэ ВКП(б)-гэй обкомой VI пленумэй хүдэлмэриин дүнгүүд тухай партиин Баргажанай айкомой секретарь нүхэр Борисов элидхэл хээ. Элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриин ехэ дутуунуудые тэмдэглээ.

—Партиин айком болбол колхозуудай ба предприятинуудай кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэрие һулаар хүтэлбэрилнэ, — гэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бубеев мэдүүлбэ, —тэрэ хадаа хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ хүнүүдые шэлэн олохоодоо, тэдэндэ туһаламжа үзүүлхэбди гэжэ һайдуулаг байһан бошье, тэрээнээ уданшьегүй мартажархина. Хүтэлбэрилхы кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриин асуудалнуудые айкомой бюро тон үсөөнөөр зүбшэн хэлсэнэ. Хүтэлбэрилхы кадрнуудай мэргэжэлые дээшэлүүлэлгэдэ туһалха ямаршье хэмжээ-ябуулганууд партиин айком абадаггүй байна.

Партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд хүдөө нютагуудаар ябахадаа партиина хүдэлмэридэ бэ... рилхы кадрнуудай ажал-ябу... байгаа туһална, ехэнхидээ ... дажа байгаа кампаниинуу... маарна гэжэ пленум дээрэ ... лэгдээ. Тэрээнһээ шалтаг... дэлмэрилэгшэдэй политич... лэдхэл ба мэргэжэл шалг... лаар шэнжэлэгдэдэг байха ю... хүтэлбэрилхы тушаалда ... кадрнуудай резервгүй ба... рэнэнь, номенклатура ... лэгшэдэй олохон тушаа... удаан саг соо хүнүүд ...

Партиин айком болбол малажалые хүгжөөлгые хүтэлбэрилнэ. Аймагай ... колхозууд малажал хүгжөөхэ ... дүүргэээгүй ба малай ... хангалтагүйгөөр бэлэдхэ... Тингэбэшье, партиин айком ... туунуудые хаһа саг соонь ... амжалтатай абаагүй.

Пленум болбол хүтэлбэ... кадрнуудай дунда ябуулагда... дэлмэриие ба нингын малаж... жөөлгые һайжаруулха хэмжээ... дые хэраалһан дэлгэрэнгы ... баталан абаа.

БУРЖУАЗНА СҮҮД АМЕРИКАНО-АНГЛИЙСКА РЕАКЦИДА АЛБА ХЭНЭ

Хүдэлмэришэн ангиин агуухэ вождьнуур Маркс, Энгельс хадаа буржуазна сүүдэй ангиин үдыые элирүүлээ һэн.

Буржуазна сүүдэй ангиин үдхые шэнжэлхэ зуураа, Энгельс болбол буржуазна сүүдтэ «үгытэйшүүлые доромжолго ба баяшуулые үмөөрэлгэ хадаа бүгэдэниитын үзэгдэл болоо...», «...Судьянар ба мүн присяжна заседательнууд өөhэдөө баяшуул юм, тэдэнэр дунда ангиһаа гарана, тиимэһээ өөhэдтөөл али хүнүүдтэ анхаралтай байна, үгһаа үгытэйшүүлэй дайсад мүн». (К. Маркс ба Ф. Энгельс, Зохёолнууд, т. 2, нюур 388).

Буржуазна сүүд хадаа арадуудай демократическа хүсэнүүдтэ эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин түлөө тэмсэлшэдтэ эсэргүү ба коммунизмда эсэргүү тэмсэхэдэ, англо-американска хэрэгтэй этигэдүүдэй хэрэглэдэг зэбсэгүүдэй дунда ехэ һуури эзэлнэ.

Хүдэлмэришэнэй хүдэлөө дарахын, стачкануудые бута сохихын тула, колониальна ба хахадколониальна оронуудта национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөнтэй тэмсэхын тула капиталистическэ сүүдэй хэрэлтэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Капитализмын хэдэ хэдэн оронуудта һуулэй үедэ болоһон сүүдэй олон тоото процесснууд хадаа тэдэнэй сүүдэнь ангиһаа гадуур шэнжэтэй байһан тухай англо-американска реакциин зарсагчай тараһан худал зүйлые баһаа элирүүлнэ, мүнөө үеын буржуазна сүүдэй дошхон гэрүүн, биндагуушэ, һэшхэлгүй гэ хархис нюурые бодотоорь харуулна, тус сүүд хадаа «мулжэгдэһэн хүнүүдые мүлгэнэй мөшөөгэй эсэргүүсэһэн тулада хайра гамгүйгөөр дараха һохорлиг, нарин зэбсэг мүн». (В. И. Ленин, Зохёолнууд, том XXII, нюур 212).

Американска сүүд коммунистическэ партиин ажал-ябуулгашадые зэрлиг муухайгаар хэһээнэ. Американска коммунистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэдые США-гэй зонхилхы бүлэг нюурнуудай тухиралтаар сүүдлэлгэ хадаа американска сүүдэй ямар байһые бүхы дэлхэйдэ харуулна. Үнэндөө, энэнь сүүдлэлгэ бэшэ, харин өөрынгөө политическэ дайсадые хархис буржуазин хэһээһэн ябадал болоно. Социализмын ба демократиин бузар дайсан судья Медина сүүд хэбэ. Империалистическэ монополинуудай үнэн зарсанар хадаа сүүдэй присяжна заседательнууд болгодон, шэлэгдэн абтаһан байгаа. Заседательнуудай составта орон Рассол Дженни гэгшэ коммунистнуудта эсэргүүсэн зазбол дайлалдахые дурадханһан гэжэ мэдүүлбэ. Үнэн зүб ба сэхэ байхабди гэжэ присяжна заседательнуудай үгэдэг тангаригые Рассол Дженни эбдэһэн байна. Тиимэһээ тэрэ заседательнуудай тоонһоо гаргагдаха ёһотой байгаа. Гэбэшье, судья Медина хадаа Р. Дженниие заседатель байхыень болюулха тухай гэмнэгдэгшэдэй хуулита эрилтэнүүдые хангаагүй.

Католическа сүмын хүлһэншэ агитаторнууд, полицида түлөөһөөр ажла хэдэг провокаторнууд, мүн бусад этэгээдүүд хүлһэлэгдэжэ, гэмнэлгын гэршэнэр болгодоһон байна. Тэдэнэй дунда 13 шпионнууд, урбалгад ба провокаторнууд байгаа. Тэдэнэр хадаа США-гэй коммунистическэ партиин ударидагшад тушаа хэгдэһэн гэмнэлгые сүүдтэ гэршэлхэ ёһотой байгаа. 400 полицынхид сүүдэй байшангые хамгаалба. Үнэн дээрээ, энэ хадаа хаалтатай сүүд болоһон байна.

США-гэй компартиин элитэ 11 хүтэлбэрилэгшэд, тэрэ тоодо компартиин генеральна секретарь Деннис, Девис, Грин ба бусад хуули бусаар сүүдлэгдэжэ, удаан болзороор түрмэдэ хаагдаха ба 10—10 мянган доллар яла түлэхэ болоһон байна. Сүүдэй приговор хадаа мүнөө байгаа хуулинуудта эсэргүү, США-гэй конституциие булдуулгэр зүришэжэ гаргагдаһан байна. Тус конституци хуулиин үмэнэ бүхы гражданинуудай тэгшэ эрхые, үгын ба хэблэлэй эрхэ сүлөөе ёһо тэдысэ соносхоһон байна.

США-гэй компартиин съездые зарлалга, устав баталан абалга, партида шэнэ гэшүүдые абаха, номууд, журналнууд болон газетэнүүдые хэблэхэ талаар партиин бэелүүлһэн хэмжээ-ябуулганууд партиин хүтэлбэрилэгшэдые «заговор» хэбэ гэжэ гэмнэхэ үндэһэн болоһон байна. США-гэй компартиин ударидагшадай тодорхой бодото ажал хэрэгүүд бэшэ, харин политическэ үзэл бодолнь тэдэнние сүүдтэ үгэхэ үндэһэн болоо.

Һаяхан американска засагтархид хадаа эб найрамдалай түлөө эрэлхэг тэмсэлшэ, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн профессор Уильям Дюбуа ба США-гэй компартиин Национальна Комитедэй секретарь Гэс Холл гэгшэдые гэмнэһэн сүүдэй бузар процессуудые хэһэн байна.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай урда тээшье, США-гэй сүүд хадаа коммунистнуудай тухай үгэ хэлэхэдээ һаань хуулинуудые огто тоодо абадаггүй байгаа. «Гэмнэгдэгшынь» коммунист байхада, «гражданиннуудай бүхы эрхэнүүд», бүхы конституционно «демократическа найдуулганууд» мартагдадаг байгаа.

Террор ба мүрдэлгын боложо байбашье, США-гэй компарти байгуулагдаһаар 30 жэлэй турша дотор американска хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай хүтэлбэрилхы хүсэниинь болоо, реакциин ба фашизмын бүхы хара хүсэнүүдтэ эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин түлөө, ажалшадай ажабайдалые һайжаруулхын түлөө эрид шанга тэмсэл хэжэ үргэлжэлһөөр.

Американска сүүдэй ангиин үлхэ тухай үшөө нэгэн ниилэ баримта хэлэнэ. 1950 оной июниин 2-то Нью-Йоркын судья Бушел хадаа хүдэлмэрригүй хүнүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ эрилтэ хэжэ, социальна хангалгын таһагта хандаһанайнь түлөө хүдэлмэригүй 9 хүнүүдые 30 үдэр түрмэдэ хааха сүүдлэбэ. Иимэ приговор унишахадаа, судья Бушел иигэжэ хашхарба: «Эдэ хүнүүд залхуу хойрог хүнүүд гэшэ. Эдэнэр гурим алдуулна. Эдэнэр инза гэмнэгдэхэ хулганануд гэшэ».

Американска хархис этэгээдүүдэй шалгагдамал зэбсэг болоһон Линчын сүүд хадаа США-гэй гүрэнэй сүүдэй системэдэ ехэ нэмэри болоно.

Линчын сүүд хадаа Ку-клукс-клан мэтын фашистска бандануудай шүһата һабарта ороһон негрые хюдаха ябадал мүн. Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэнүүдые негрнүүдэй табилга, негрнүүдэй эрхэнүүдые предпринимательнуудай эгнэһөө эбдэлгэдэ эсэргүү протест, политическэ болон экономическа бусад шалтагаанууд хадаа негрнүүдые хюдаха шалтаг болодог байна. Сагаан шарайтай эхэнэрые хүсэрхэн эдлэбэ, үхибүүдые хулгайлба гэхэ мэтын худал гэмнэлгэнүүд хадаа негрнүүдые айлгахын ба дарахын тулада тэдэниие линчевалха гэһэн политическэ бодото шалтагаануудые далдалдаг байна. Тиихэдээ, тэдэ алуурщад болбол негрнүүдые тамалха эгээн жэгшүүртэ элдэб аргануудые хэрэглэдэг байна. Тэдэ аргануудхэһээлтэнүүд гитлеровскэ алуурщадай зэрлиг аашануудтай сасуулагдажа болохо юм.

Линчеваниин олон тоото ушарнуудай нэгые жэшээ болгон харуулая. Техас штадтахи Шермэн городто һүүдэр хүдөө ажахын хүдэлмэришэн негр Герг Хьюз хадаа салин хүлһэнэй түлбэри болгон зургаан доллар үгэхые өөриинһөө эзэнһээ гуйба. Хьюзэй иимэ гуйлтаар зэбүүрхэжэ, эзэниинь тэрэ негрые хэһээхые шиидэһэн байна. Сагаан шарайтай эхэнэрые хүсэрхэн эдлэхые һэдэбэ гэжэ Хьюзые зориуто худалаар гэмнэжэ, сүүдтэ абааша. Сүүдэй байшангай дэргэдэ ку-клукс-кланайхид олоор сугларжа, негрые тэдэнэй гарта үгэхэ эрилтэ табиба. Хьюзые үгэхээ арсаһан ушарһаань, ку-клукс-клановецууд сүүдэй сонхо руу шулуугаар шэдэжэ эхилбэ. Тэдэнэй нэгэниинь шатадаг шэнгэн зүйлтэй банка сонхо руунь шэдээд, уданшьегүй түймэр болоо. Галда дүрэлзэгүй блиндирэһэн камера соо Хьюзые суурлаад, судья ба сүүдэй бусад чиновнигууд зугадаба. Сүүдэй байшангай шатаһан болоһон байна. Тиихэдэнь тэрэ камера сооһо хүнэй байһые тоонгүй, ку-клукс-клановецууд тэрэ камерые динамидаар дэлбэлбэ. Негрэй хүүрые зэтомашинһаа арганда хүлеэд, городой улицануудаар чирэжэ, удаа тэнэ негрнүүдэй кварталай центрэ асараад, таaба. Тэрэнһээ гадна, негрэй һүүдэр хэрэгэл шатаагаа. Удаа тэнэ гурбан тал һандагража, олон тэрэ негрнүүдые алажэ ба шархатуулжа, бузар хюдалга хэбэ. Алуурщад зайсахын тулада тус городой негрнүүдэй орхижо ябаха туһай нуулһан һанууллганууд негрнүүдэй байшангууд дээрэ дары бии болоо.

Негрнүүдые хюдаһан гэмтэй гээдүүд хэзээдэшье гэмнэгдээгүй юм. Олонинитын түрилтэ дорой тэдэнэй сүүдтэ үгэхэ баатай болоһон ушарта, сүүдлэлгэнь бүтэлгэ хэгдэдэг байна. Ушарынь клукс-клановецуудай дунда тоото судьянар, прокурорнууд, сэбрээ, полицинхид ба бусад нюурнууд байдаг, тэдэ алуурщадые гэмые сагаадгадаг байна.

Линчын сүүд хадаа негрнүүдые хэмээхэ зэбсэг гэжэ анханһаа болоод, мүнөө жэалшадые, кын ба культурын прогрессивна ажал-ябуулгашадые, эб найрамдал ба демократиин түлөө тэмсэлшэдые хүнүүдэй расова ялгаа гаһаа дулдыдангүйгөөр хэһээхэ зэбсэг, жэалшадай эсэргүү дараха зэбсэг болонхой.

Хуули ёһые будуулгэн эбдэлгэ, прогрессивна бүхы юумэдэ эсэргүүсэлгэ, демократическа, прогрессивна хүсэнүүдые мүрдэлгэ, негрнүүдые политическэ шэрүүн шангааг хэһээлгэ, тэгшэ гэмтэдые, гангстернууд-бандидые мүнөөрэлгэ—мүнөө үеын жуазна сүүдэй удха шэнжэ ...

С. БАДМАЕВ

Турциин Правительствода Советскэ Правительствын эльгээhэн ното

…ноябриин 12-то Турциин Премьер-Орлогшо бэ Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын уялгануудые саг …гүйсэдхэгшэ Агаоглу хэдаа …нтическа блогто орохые Турецкэ Правительствын хараалhантай …рамдуулан, энэ оной ноябриин … Турциин Правительствода Со… Правительствын хэhэн мэ…дэ харюуе СССР-hээ Турцида … Посол А. А. Лаврищевта …улба.

…рюу соогоо, Турциин Прави…тво хадаа Атлантическа блогой …ссивнэ удха шэнжыень арсахые …нэ, американецуудай хүтэлбэ…доро турецкэ территори дээрэ …эй базануудые барилга тухай …алаар дуугай гарана, агрессив… Атлантическа блогто Турциин …ые, мүн энээнтэй дашарам…ан турецкэ территори дээрэ …жэ байгаа сэрэгэй хэмжээ…лгануудые Турциин аюулгүй …л хангаха гэhэн Турецкэ Пра…ьствын эрмэлзэлгэ мүн хэбэр…эр тайлбарилна. Гэхэгэй хам… Турецкэ Правительство хадаа …скэ Союз тушаа, тэрэнэй га…н политика тушаа хар…та зүйлнүүдээ дабтана.

…ябриин 30-да СССР-эй Гадаа… Хэрэгүүдэй Министрын Орлог… А. А. Громыко Турциин Посол …кертэ иимэ удхатай ното Со…э Правительствын даалгаба… барюулаа гэбэл:

…СССР-hээ Турцида байгаа По… А. А. Лаврищевта Турецкэ …ублик ын Премьерэй Орлогшо ба …адын Хэрэгүүдэй Министрын …ануудые саг зуура гүйсэдхэг… Агаоглу гэгшын энэ оной нояб… 12-то дамжуулан үгэhэн Ту…э Правительствын харюутай …рамдуулан, СССР-эй Прави…тво иигэжэ мэдүүлхые шуха… тоолоно.

…рессивнэ Атлантическа блогто …е Турциин хараалhан, мүн ту… территори дээрэ США-гэй …ндованиин ба мэргэжэлтэдэй …бэри доро, тэдэнэй туhалам…йгаар эгаарай-сэрэгэй ба уhан…эй базануудые бариха хүдэл…ин хэгдэжэ байхадань, …итай хүрэтэ гүрэн байhан тула… СССР иимэ баримтануудта ха…гүй хандажа шадахагүй гэжэ …кэ Правительствода энэ оной …риин 3-да Советскэ Прави…тво мэдүүлhэн байгаа. Гэхэтэй …, агрессивнэ Атлантическа …о ороходоо, мүн Советскэ …ай хилэнүүдэй дэргэдэ гадаа… сэрэгэй базануудые байгуул… тула турецкэ территори ашаг…адаа өөртөө даажа абаhан …усалгадань Турецкэ Прави…твын анхаралые Советскэ Пра…ьство хандуулhан байгаа.

…рюу соогоо, Турецкэ Прави…тво Атлантическа блогой аг…внэ удха шэнжые хоэhон үгөөр арсахые hэдэнэ. Тэрэ хадаа турецкэ территори дээрэ американска сэрэгэй базануудые барилга тухай асуудалаар дуугай үнгэрнэ, Атлантическа блогто Турциин оролгые, мүн турецкэ территори дээрэ хэгдэжэ байгаа сэрэгэй хэмжээ-ябуулгануудые Турциин аюулгүй байдал хангаха гэhэн Турецкэ Правительствын эрмэлзэлгэ хэбэртэйгээр харуулхые hэдэнэ. Атлантическа блок эмхидхэгшэдэй агрессивнэ политика зүбтүүлхые оролдохотоёо хамта, Турецкэ Правительство арадуудай хоорондохи эб найрамдал ба хани харилсаа бэхижүүлгэдэ шэглүүлэгдэhэн Советскэ Союзай гадаадын политика тушаа үни хада элирүүлэгдэhэн хардалгата худал зүйлнүүдые дабтана.

Агрессивнэ Атлантическа блогто Турциин оролгые зүбтүүлхэ ба тиихэ зуураа Советскэ Союзай гадаадын эб найрамдалта политикые хардаха гэhэн Турецкэ Правительствын hэдэлгэнүүдынь Турциин Правительствода ямар ушарhаа хэрэгтэй болооб гэхэдэ, СССР-тэ ба эб найрамдалда дурагай бусад оронуудта эсэргүү шэглүүлэгдэhэн Атлантическа блогой агрессивнэ түсэбүүдые бэелүүлгэдэ Турцие татан оруулжа байгаа Турецкэ Правительствын политикын бодото удха шэнжые олониитэhээ далдалха гэhэн болоно. Атлантическа блогто орохо гэhэн Турецкэ Правительствын эрмэлзэлгэ, мүн турецкэ территори дээрэ, тэрэ тоодо Советскэ Союзай хилэнүүдтэ дүтэ шадар американска сэрэгэй базануудые түргэнөөр барилга хадаа Турецкэ Правительствын политикын эб найрамдалта зорилгонууд тухай тэрэнэй дээрэ дурсагдаhан мэдүүлгэ соо хэлэгдэhэн баталалгые бүрин буруушаана.

Тиимэhээ, Советскэ Правительствын асуудалда Турецкэ Правительствын үгэhэн харюу юу харуулнаб гэхэдэ, агрессивнэ зорилгоор Советскэ Союзай хилэнүүд шадар сэрэгэй базануудые байгуулха ябадалда турецкэ территориин ашаглагдангүй байха хэмжээнүүдые Турциин Правительство абанагүй. Энээнэй үндэhөөр, Советскэ Правительство Турецкэ Правительствын харюуе хангалтатай гэжэ мэдэржэ шадахагүй байна, СССР-эй зүгhөө аюул тохёолдоhон хэбэртэй хардалгата шалтагаануудаар өөрынгөө ябуулгануудые зүбтүүлхэ гэhэн Турецкэ Правительствын бүхы hэдэлгэнүүдые эрид буруушаана.

Советскэ Союзда эсэргүү шэглүүлэгдэhэн Атлантическа блогой агрессивнэ түсэбүүдтэ ороноо оруулха гэhэн политикань Турциин ба Советскэ Союзай хоорондын харилсаануудта ехэ хохидол ушаруулха, иимэ политикын хойшолонгуудай түлөө харюусалга Турецкэ Правительствода бүрин бууха байhанда Турецкэ Правительствын анхарал хандуулхые Советскэ Правительство шухалада тоолоно.

МАЛ ҮСХЭБЭРИЛХЭ ТҮСЭБӨӨ КОЛХОЗ БҮХЭН ДҮҮРГЭХЭ ЁHОТОЙ

*

Адуун ажалда анхарал табинагүй

Адуун hүрэгые жэлhээ жэлдэ олошоруулжа, үүлтэрыень hайжаруулжа, колхозойнгоо хүдэлмэридэ тарган тобир, эрхим шадалтай мори унаа хэрэглэхэ гээшэ шухала хэрэг мүн.

Гэхэ зуура, Хэжэнгын аймагай колхозууд адуу үсхэбэрилхэ хоёр жэлэйнгээ түсэб холо дүүргээгүй байха юм. Тиихэдэ адуу үсхэбэрилхэ 1951 онойнгоо түсэб үнгэрhэн арба hара соо 78,5 процент дүүргэнхэй. Тус аймагай колхозууд адуу үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ яhала арга боломжотой байгаа. Теэд адуун hүрэгөө олошоруулхын оронда, харин үсөөрүүлhэн байна. Үнгэрhэн арба hара соо аймагай колхозууд харууhанай ба адуулгын муухаа 651 толгой адуу үхүүлhэн, 161 толгой адуу худалдаhан, 45 толгой шонодо элюулhэн, 16 адуу хүлөөрнь үгы болгоhон байха юм.

Жэшээлхэдэ, Дээдэ-Худанай сомоной Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Г. Цыренов) 1951 оной гараhаар 131 толгой адуу гаргашалhан, тэдэнэй тоодо 93 толгой адуу харууhанай ба элеэ хоолой муу байhан шалтагаанhаа үхүүлhэн, Советскэ сельсоведэй «Зургаанай Зам» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Г. Шагдаров) 171 толгой адуу гаргашалhан, тэдэнэй тоодо 107 толгой үхүүлhэн, Хэжэнгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ц. Эрдэнеев) 125 толгой адуу гаргашалhан, тэдэнэй тоодо 82 толгой үхүүлhэн, Дээдэ-Худанай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ц. Мункин) 85 толгой адуу гаргашалhан, тэдэнэй тоодо 61 толгойень үхүүлhэн байха юм.

Иимэ ушар юундэ тохёолдооб гэхэдэ, адуунай тооe олошоруулха, тарган тобироор харууhалжа, нэгэшье толгой хороохогүйн түлөө тон hулаар тэмсэhэн, адуу гарзалуулhан гэмтэ нюурнуудта дары хэмжээ абтаагүй байна.

Адуу моридые дулаан байраар гүйсэд хангадаггүй, гүүдые зуун процент адуулганда табидаггүй, харин хүндэ хүдэлмэридэ хэрэглэжэ, гүүдые унага хаюулhан, орооной кампанине муугаар ябуулhан дээрэhээ үсөөн унага абаhан ябадал гарадаг байна.

Адуу үсхэбэрилхэ 1951 онойнгоо түсэб дүүргэхэ талаар аймагай колхозуудай иимэ схээр гээгдэжэ байhые hайн мэдэбэшье, Хэжэнгын аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Е. Холбоев) ба тэрэнэй хүдөө ажахын таhаг (даагшань нүхэр С. Дёмин) hанаа амархан hуухань гайхалтай.

Адуу мори үсхэбэрилхэ 1951 оной түсэбые дүүргэхын тула аймагай колхозуудта үшөө 1321 толгой адуун хэрэгтэй. Тиимэhээ энэ түсэбөө эрхэбэшэ дүүргэжэ, адуунайнгаа тооe хүсэлдүүлхын түлөө хэжэнгынхид дары хэмжээ абаха ёhотой.

Д. Доржиев.

**

Ульяновай нэрэмжэтэ колхоз гурбан жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

«Колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түүхэтэ тогтоолой 1949 ондо гарахада, Кяхтын аймагай Ульяновай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд энэ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ уялга абаhан байгаа. Тэдэнэр уялгаяа бодотоор бэелүүлэн, байгша оной ноябриин 20 болотор гурбан жэлэйнгээ түсэбые ашаг шэмэтэ бүхы түрэлэй малаар дүүргэбэ. Мүн адуу мори үсхэбэрилхэ хоёр жэлэй түсэбые нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэhэн байна. Гадна, hүүлэй жэлнүүдтэ малайнгаа ашаг шэмые нилээд дээшэлүүлээ. Колхознигууд малайнгаа бэлшээрине зүбөөр эмхидхэhэнэй, малаа анхаралтай hайнаар харууhалhанай ба эдеэлүүлhэнэй ашаар амжалта туйлаа.

— Гурбан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө манай малшад оролдосотойгоор ажаллаа. Тэдэнэй ажал мүнөө үнгэрөөгүй, hайн үрэ дүнгүүдые үгөө, — гэжэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ Николай Иванович Зарубин хөөрэнэ. — Малай үнгэрэгшэ үбэлжэлгэ нилээд хүндөөр үнгэрөө hэн. Үбhэ тэжээлээр дутамаг дээрэhээ малаа үбэлдөө бэлшээхэ баатай болоhон байнабди. Гэбэшье, манай колхознигууд ниитынгээ малажалда анхаралтайгаар хандаhан дээрэhээ нэгэшье мал үхүүлэнгүй, нэгэшье мал тураангүй ондо оруулаа. Тэрээнhээ байтагай үбэлжэлгын үедэ манай колхоз бусад колхозуудта туhаламжа болгон 600 шахуу центнер үбhэ, соломо үгөө. Бүхы малнай hайн тамир шалалтайгаар хабарай ногоон зүлгэ гэшхээ hэн.

Мүнөө энэ колхозой малшад үбэлжэлгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Малай бүхы байранууд дулаалагдаhан, hайнаар заhагдаhан байха юм. Нёдондонойхидо орходоо мүнөө жэлдэ hураггүй ехэ тэжээл бэлэдхэгдээ. Мүнөө үбhэнэй ехэнхи хубинь фермэнүүдтэ асарагданхай. Полинууд дээрэhээ соломо суглуулагдажа дүүргэгдэхэеэ байна. Үбhэ ба соломо шэрэлгэ дээрэ 9 мори унаа таhалгаряагүй хүдэлмэрилнэ. Малай дэбисхэр —хохир элбэг ехээр бэлэдхэгдэнхэй.

Пастухуудай hайнаар хүдэлмэрилhэн дээрэhээ зун-намарай бэлшээри дээрэ малнууд hайнаар адуулагдаа. Малша-пастухууд адуулганай загонно системэ хэрэглэжэ, тон hайн показательнуудые туйлаhан байна. Бүхы малынь дунда ба дундаhаа дээшэ шадалтайгаар үбэлэй байрада оруулагдаба.

Колхозой правлени малшадтаа анхарал ехээр хандуулдаг. Малшад хэрэгтэй бүхы условеор, дулаан гутал хубсаhаар хангагданхай. Колхозой партиина организаци малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхын тула эрхим агитаторнууд Федосья Протасова, Серафима Кириллова, Мировида Бельтикова болон бусадые фермэнүүдтэ томилhон байха юм. Тэдэнэр фермэнүүд дээрэ малшадтай хөөрэлдөөнүүдые, хамтын уншалга үнгэргэдэг, социалистическэ мүрысөө хүтэлбэрилдэг байна.

Хонин ажал хүгжөөхэ тухай республикын Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоолой гараhанай hүүлээр, Үдын колхознигуудай жэшээгээр тус артелиин гэшүүд хонин ажал хүгжөөхэ табан жэлэйнгээ түсэбые гурбан жэл соо дүүргэхэ, энэ үе соо хонидойнгоо тоо толгойе дүрбэ дахин олошоруулха, нарин нооhотой хонин бүриhөө 4,5 килограмм, нарибтар ноохотой хонин бүриhөө 4 килограмм ноохо хайшалдаг болохо гэжэ шиидээ Гадна, 1952—1953 онуудай туршада 2000 хониной байха типовой дүрбэн байра бариха, хониной нооhо хайшалалтые механизацилха, тэжээлэй культурануудай тарилгын талмайе үргэдхэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Мүнөө үбэл ерээ. Ульяновай нэрэмжэтэ колхозой малшад амжалтаараа hанаагаа амарнагүй, малайнгаа үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байна. Энэ зорилгоёо тэдэнэй нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байhаниинь лабтай.

С. Зодбоев.

„Бурят-Монголой үнэн“ бэшэhэнэй hүүлээр

„Юушье хээгүй байhаар“

Иимэ гаршагтай статья манай газетэдэ толилогдоhон байгаа. Тус статья соо Баргажанай аймагай олон колхозууд хонин ажал хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб дүүргэхэ талаар мүртэй хүдэлмэри хэнэгүй гэжэ хэлэгдэhэн юм.

Манай редакцида Баргажанай аймсоведэй гүйсэдкомой мэдээсэhэнэй ёhоор, статья соо дурсагдаhан баримтанууд тодоржо, дутагдалнуудые усадхаха талаар хэмжээ абтаhан байна. Аймагай колхозуудай хонин ажал хүгжөөхэ ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ табан жэлэй түсэб аймсоведэй гүйсэдкомой ба ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой хамтын заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдаа.

Аймагай хонишодой зүблөөн дээрэ хониной тоо олошоруулха ба үүлтэрыень hайжаруулха тодорхой уялганууд абтаhан байна. Дурсагдаhан тогтоолые бэелүүлхэ ба малай үбэлжэлгын бэлэдхэлдэхи дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэнь туhалхын тула аймагай колхозуудта хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд эльгээгдээ.

„Малдаа тэжээл бэлэдхэнэгүй“

Манай газетын октябриин 31-нэй номерто иимэ гаршагтайгаар толилогдоhон статья соо Кударын аймагай Маленковой, Куйбышевай, Калининай, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Красный пограничник», «Вперед» гэжэ колхозууд ниитынгээ малые тэжээлээр дүүрэн хангахын түлөө тэмсэнэгүй, соломо, мэхиинэ hурилхэ хүдэлмэри нобшо удаанаар ябуулна гэжэ хэлэгдэhэн байгаа.

Статья соо дурсагдаhан баримтанууд бултадаа тодоржо, заагдаhан дутагдалнуудые усадхаха талаар аймсоведэй гүйсэдком зохихо хэмжээ абаа. Дээрэ дурсагдаhан колхозуудай түрүүлэгшэдтэ соломо, мэхиинэ суглуулха, hурилхэ хүдэлмэрине түргэнөөр дүүргэхэ тухай заабари үгтэhэн байна. Энээн тухай манай редакцида аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Марков мэдээсэбэ.

Ч. НАМЖИЛОВ

ҮБЭЛЭЙ hҮНИ

Алтан үрhэеэ үбэртэлhэн
Амбарнууд хабараа хүлеэнэ.
Шэнэхэн хушалтынь сэнтүүлэн,
Шэрүүбтэр hалхин үлеэнэ.

Шуналтай янзаар амисхаалжа,
Шургамаар забhар агнана.
Харуулшан баабайе гасаалжа,
hахалысинь мүлhөөр гагнана.

hэсы гэрнүүдэй дээбэрые
hэхээд хаяпаг саг бэшэл.
hүлэмхи шубуун дэнгүүдые
hэбеэд гарадаг үе бэшэл.

Үбэлэй дулаан байрануудта
Үхэр малнууднай оронхой.

Шэмэрүүн харгсуу hүнинүүдтэ
Шэшэрхэ, даарахаяа болинхой.

Улица, фермэнүүдээ холбоhон
Утаhатай столбын оройгоор
Элшэтэй гэрэлээ сасарган
Ильичын лампанууд носоhоор.

Ошотомо хурса галнуудhаань
Огторгойн мүшэд hаргана.
Үбгэн hарашье гайхаhанhаа
Үүлэнэй саагуур хүроно.

Клубhаа hаяхан тараhан
Хүбүүд, басагадай дундахана
Сэдьхэл зүрхыем татаhан
Сэндэмын аялга ханхинана.

Клуб тушаа анхарал табинагүй

Яруунын аймагай Эгэтын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой клуб хүсэд тухеэрэгдээгүй. Клуб соо гурбахан скамейкэнүүдhээ бэшэ, хүнүүдэй hууха юуншье үгы. Тиимэhээ ямар нэгэ киногой гү, али суглаанай болоходо колхознигууд гэртэhээ стулнуудаа асаржа hууха баатай болодог. Энэ дутагдалые зайлуулха тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд hаналаа табинагүй.

Д. Мункоев.

Критикэ ба библиографи

…РШУУЛГЫН ШАНАРЫЕ ЭРИД hАЙЖАРУУЛХА

…А. Некрасовай «Русьда хэн hуудаг бэ» гэhэн поэмын …улгада дутагдалнууд олон. …гай түрүүндэ, Бурмонгизай …эр, поэмын гурбадахи частинь …өө (аяар 1340 мүр!) оршуу…агүй орхигдошоhон байна. …энэ орхигдоhон хубинь хаан… Россиин помещигүүдэй-крепост… …а байгуулалтын бүхы хоро…үхайе шоглон харуулhан хү…, таряашадай эрхэ сүлөөгүй …алые хурсаар харуулhан хү… …э поэмын эгээн эрхим бүлэ… …нэгэн байха юм. Мүн он… …е газараар нэгэ—хоёр мүр …улагдаагүй хаягдаhан зүйл… …бии. Эдэ бүгэдэ хадаа оршуу…адай, редакторай болон хэблэ… …үдэлмэрилэгшэдэй харюусал…өөр хандаhые гэршэлнэ.

…поэмые хоёр (гү, али хүнүү…өөрэлдэдэгэй ёhоор, гурбан) …оршуулhан байна. Тиимэhээ …тор Н. Балдано тус оршуул…эгэ түхэлтэй болгохо гү, али …н сагта нэгэород үгые нэгэ … оршуулгада оруулха уялга… …айгаа. Жэшээлхэдэ, нэгэ үгые … янзаар: «начальник» (нюур …—«ахалагша» (119)— «ноён» (164) гэжэ гү, али хоёр янзаар: «холерэ үбшэн» (165)—«тахал» (114); «приход» (19)—«харьяатан» (17); «мужик» (10, 28, 112)—«таряашан» (40)—«хүн» (34) гэхэ мэтээр оршуулагдаhан байна.

Тиихэдэ тус поэмын оршуулагшад болон редактор абтаhан орфографине баримталаагүй, нилээд олон ушарта үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүнүүд шэнгеэр хандаhан байха юм. Буруугаар бэшэгдэhэн зарим үгэнүүдые хараад үзэе: «булуудка» (35), сотско (164)—соцка (36), Вавила (30), Балакиров (31), Блюхэр (32), ханшы (119), шильяа (29), гэхэ мэтэ тон олон байна. «Дүрөөгүй эмээл байдаггүй, дүримгүй бэшэг байдаггүй» гэhэн бурят-монгол арадай сэсэн оньhон үгэ мартагдаха ёhогүй байгаа.

М. Горький оршуулга тухай заметкэнүүдэйнгээ нэгэн соо иигэжэ бэшээ hэн: «Олонхи ушарта оршуулагша хадаа номой гартаа оромсоор, тэрэние түрүүн уншажа тэрэнэй онсо илгаае ойлгонгүйгөөр, тэрэ дорoo оршуулжа эхилнэ гэжэ hананаб». Тэдэ онсо өөрсэ зүйлнүүдыень ойлгожо абахын тулада, оршуулгаша болбол оршуулха номтоёо hайн танилсахаhаа гадна, мүн авторай бусад зохёолнуудые уншажа, тэрэнэй дүйтэй танилсаха, илангаяа тэрэнэй дуралдаг ба дурагүйтэдэг зүйлнүүдые ойлгожо абаха ёhотой. Зарим ушарта оршуулгашад хадаа юушье оршуулжа байhанаа ойлгонгүйгөөр оршуулhан байха юм. Жэшээлхэдэ, Д. Чернинов «Никто как бог!» гэhэние «уйдхар гашуудал!» («Тоска-печаль!») гэжэ оршуулhан байна:

Үгын удхые ойлгоогүй дээрэhээ ехэхэн алдуутай оршуулга хэжэ болохо байна. Жэшээлхэдэ, Д. Чернинов «Сон» (зүүдэн) гэжэ үгые М. Ю. Лермонтовэй «Демон» соо «нойр» гэжэ буруу оршуулhан байгаа hаа, мүнөө энэ поэмэ соо тэрэ үгые «зүүдэн» (168) гэжэ баhа буруу оршуулна. Тиимэл хадань оршуулхынгаа урда тээ оригиналтаяа hайн танилсаха хэрэгтэй гэhэн эрилтэ табигдана бшуу!

Заводские начальники
По всей Сибири славятся—
Собаку съели драть,

гэжэ Н. А Некрасовай бэшэhэние Ц. Галсанов иигэжэ оршуулна:

Манай заводой начальнигууд
Мяха арhа хууладагаараа
Бүхы Сибирьтэ суурхаа юм
(нюур 114)

Эндэ «драть» гэhэн үгэ «пороть» (нюрга сохихо) гэhэн удхатай. Тиихэдэ «ямар нэгэн юумэндэ дүршэлтэй, дадалтай болоhон, шадамар бэрхэ болоhон» гэжэ удхатай «собаку съели» гэhэн идиомо оройдоо хаягдашоо. Поэмын 29-дэхи нюурта мүн лэ иимэрхүү юумэ уншанабди: «Всю жизнь ты кланялся, А ласков не бывал!» гэhэние «Бүхэли наhаараа амалдаhан аад, бүришье илдам бэшэш даа!» гэжэ оршуулаа. Эндэ «кланялся» гэжэ үгые «клялся» (амалдаха «божиться»), гэжэ буруу ойлгоhон хэбэртэй.

Саашаа, «коростель» гэжэ шубуун «бударгана» (25) гэдэг ургамал болошоhон, «новина» гэжэ гараар нэхэhэн бүд (сэмбэ) «шэнэ хубсаhан» (новая одежда) болошоhон, «Победные головушки Уснувших (на телегах —К. Ч.) мужиков» гэhэн некрасовска үгэнүүдые: «Унаhан унтаhан хүнүүдэй омог хүйхэр толгойнууд» (нюур 34 гэжэ) Ц. Галсанов тон буруугаар оршуулаа: Эндэ «Победные» гэhэн үгэ «хуби золгүй, бүхы зоболон гасалан үзэhэн» гэhэн удхатай ба ямаршье «победа» (илалта гү, али омог) гэhэн үгэтэй холбоогүй байха юм.

Грамматикые тоохогүй гэхэ гү, али тэрэнэй баялигые буруугаар хэрэглээд байхада, баhал авторай үгэнүүд болон hанал бодол хазагайруулагдана. «Он до смерти работает, До полусмерти пьет!..» гэhэние «Үхэтэрөө ажал хээд, үбдэтэрөө архи уудаг юм!..» гэжэ ехэ гажуугаар оршуулна. Эндэ «алдаха» гэhэн глагол хэрэглэн «Үхэтэрөө ажал хээд, үхэн алдатараа уудаг» гэжэ оршуулаа hаань, оригиналдаа нилээд дүтэрхы болохо байгаа.

Зохёолой удхые хазагайруулдаг, тиимэhээ авторые уншагшадhаа холодуулдаг. Эдэ мэтын «жэжэ» аад, яабашье хүлисэшэгүй дутагдалнуудай түлөө хамагай түрүүн редактор зэмэтэй бшуу.

Оригинал соо тохёолдоhон, түрэл хэлэндэ дадал бэшэ үгэнүүд болон грамматическа оборотнуудые таараха үгэнүүдээр болон оборотнуудаар hэлгэхэдэ гүйсэд болохо байна. Жэшээлхэдэ, ород ба бурят-монгол хэлэндэ тушаалдадаг «долоо, дала, далан долоо, арба, зуу, мянга» болон бусад хадаа тоогүй олониие харуулhан байдаг. Бурят-монгол хэлэндэ «айhэн хүн арба үхэдэг, айhан нохой арбан хоног хусадаг», «арбан гурба алхуулжа арай гэжэ ерээ», «арбанай адаг, долооной дорой», «долоон голтой», «далан долоо дурдаха» г. м. байхадань, ород хэлэндэ баhал иимэ зүйл харанабди: «зоригтой хүн нэгэ үхэдэг, аймхай хүн оло үхэдэг» (Е. Кошевая), «аймхайдал адли гурбан зуу дахин үхэнхаар, хүн шэнгеэр үхөөшэнь дээрэ» (А. Первенцев), «долоон голтой» (семижильный), «долоо дахин хэмжэ— нэгэ дахин отолo» (семь раз примерь—один раз отрежь). Иимэhээ ородшье, мүн бурят-монголшье хэлэндэ «арба, дала, долоо» гэхэ мэтэ, хадаа тоонуудые бэшэ, харин тоо томшогүй олон гү, али ехэ ба нэгэн бүхэли юумэ харуулна гэжэ ойлгонобди. Мүн иимэл удхатайгаар поэмэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Похвалит Павел песенку —
Пять раз споют записывай!

Энээниие Ц. Галсанов иигэжэ, түрэл хэлэндээ дүтөөр оршуулна:

Дууень Павел магтана —
Долоо дахин дабтажа,
Дуулалдана, бэшээд абаг! (38).

Гэбэшье, эндэ «дахин» гэжэ үгэ үлүү («три раза сказал» гэхэдэнь «гурба хэлээ» гэдэг бшуу). Гадна оршуулагша болбол бурят-монгол хэлэндэ «таба» бэшэ, харин «долоо» гэжэ хэлэгдэдэг хадань, ходо түрүүшынхидээл адляар, нэгэ гуримаар оршуулха байгаа. Гэхэ зуура, «пять раз про цену спрашивал» «таба дахин сэнгыень hурана» (29) гэжэ оршуулна.

Оршуулагшад болбол шүлэгэй толгой холболгые тааруулхын тулада агууехэ ород хэлэнэй агууехэ мастерай үгэнүүдые хазагайруулна, хорооно, хаhана, нэмэнэ, ута унжагай болгоно. «Сладка еда крестьянская» гэhэн нэгэ мүрые хоёр мүр болгожо оршуулна:

Таряашан хүнэй элеэ хоол
Тархишье даа, амтатайл даа
(39).

Баhал энэ шалтагаанаар «Яким Нагой» гэдэг «Хүйхэрэй Яким» боложо хубилна. Н. А. Некрасов зааханууд аягануудтай гүсэ тухай иигэжэ бэшэнэ:

Как гусыня гусятами
Тот чайник окружен.

Тиихэдэ оршуулагша болбол «галууе» «тохорюун» (26) болгожо, юртэмсэдэ байдаггүй «шэнэ» юумэ харуулба. Юуб гэхэдэ, тохорюун тиимэ олон бэшэ, харин оройдоол хоёр дальбараатай байдаг юм!

Зүгөөр, ород үгые заал hаа тэрэ янзаарнь оршуулха хэрэгтэй гэжэ хэлэгдэнэгүй. Оршуулагшад энэ талаар зарим газартань зүб алхам хэhэн байна. «Малина—не житьё» гэhэние бурят-монгол хэлэндэ малиныи нэрэгүй хадань, «хүйhэндөө нёлбожо хэбтэжэ» (23) гэжэ тон зүб оршуулаа.

«Ойлгосотой» болгохые оролдоод, авторска оригиналые тайлбарилха гээшэ тон буруу. Авторай тон богонёор, ойлгосотойгоор «Пиши!» (бэшэ!) гэhэние иигэжэ оршуулна:

Бэхэ гуурhаа гамнангүй
Бэшэхэ дуратай hаа бэшыш
даа! (42).

Ородой агууехэ уранзохёолшо Н. А. Некрасовай «Русьда хэн hайн hуудаг бэ» гэhэн гайхамшагта поэмые hайн шанаргайгаар, бүхы «амта шүүhыень» hуларуулангүй бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулха гэhэн асуудал хүсэд шиидхэгдээгүй.
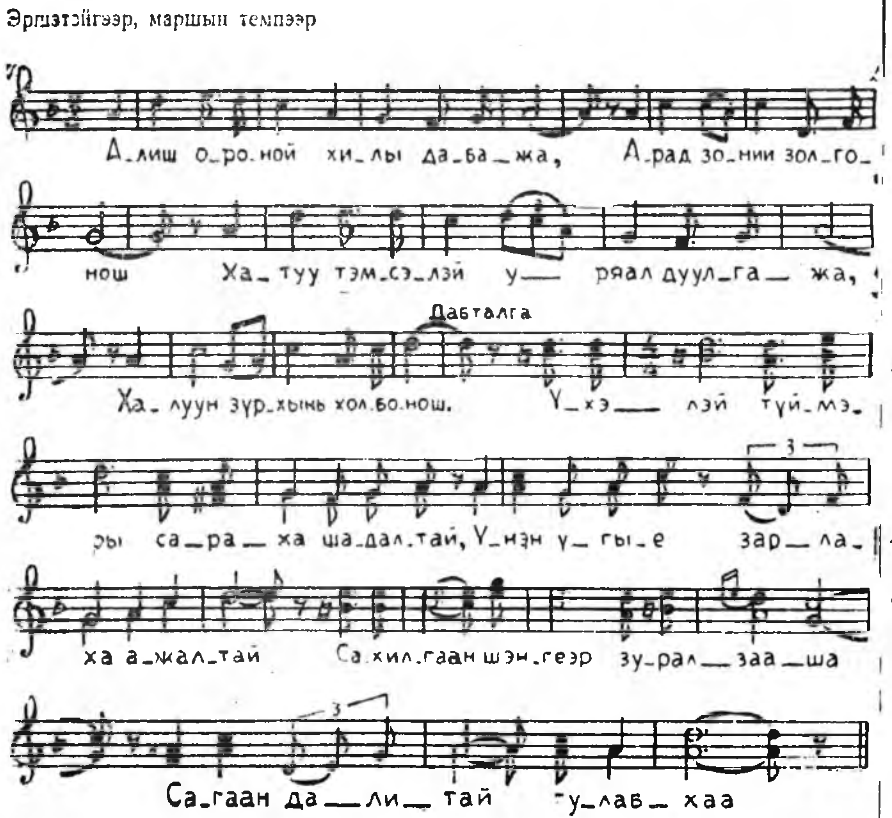
К. ЧЕРЕМИСОВ.

САГААН ДАЛИТАЙ ГУЛАБХАА

Үгэнь Ч. НАМЖИГОВАЙ Хүгжэмынь Б. ЯМПИЛОВАЙ

(Гансаараа гү, али олоороо дуулахын тула)

Эрмэлзэлтэйгээр, маршын темпээр

Алиш ороной хилы дабажа,
Арад зонии золгонош.
Хатуу тэмсэлэй уряал дуулгажа,
Халуун зүрхынь холбонош.

ДАБТАЛГА:

Үхэлэй түймэры сараха
шадалтай,
Үнэн үгые зарлаха ажалтай
Сахилгаан шэнгеэр зуралзааша
Сагаан далитай гулабхаа.

2. Дайсан хартанай голынь
харбажа,
Даляа сэхээр заланаш.
Далайн долгиной хүсөөр
далбажа,
Дариин утаа һалганаш.

ДАБТАЛГА.

3. Хурса нюдэнэйш туяа таража,
Кремлиин одоор сасарна.
Хүнэй жаргалда харгы гаргажа,
Хүсэ, найдал асарна.

ДАБТАЛГА:

5.867.700 түхэриг зээлеэр үгтэбэ

Гүрэн болбол ажалшадай ажабайдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулжа, шэнэ гэр барихынь тула тэдэнэртэ жэл бүри мүнгэ зөөри олон жэлэй болзортойгоор зээлеэр үгэдэг байна. Һүүлэй 3 жэлэй туршада республикын ажалшад гүрэнһөө 5 миллион 867 мянга 700 түхэриг зээлеэр абажа, 377 гэрнүүдые барибан, хэдэн зуугаад мянган түхэригөөр хуушан гэрнүүдээ заһабарилһан байха юм.

Шэнэ гэрнүүдые барилга Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводто илангаяа һайнаар ябуулагдана. Тэндэ 1949 онһоо хойшо 169 гэр баригдаа. Мүнөө жэлдэ 40 гэр баригдажа байна.

Мүн Пригороднэ районой ажалшад энэ жэлдэ 340 мянган түхэриг абаад, 28 гэр барижа эхилээ һэн. Мүнөө тэдэнэй 16-ниинь баригдажа дүүргэгдэнхэй. Тэрэшэлэн Городок, Бабушкин городуудта олон гэрнүүд баригдаа. Улан-Удын механизированнэ шэлэй завод, сэмбын фабрика, мелькомбинат, мяха-консервын комбинат, «Бурмонголстрой» трест, «Механлит» завод болон бусад предприятинуудай ба эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд, албахаагшад хэдэн арбаад гэрнүүдые барижа орохон ба барижашье байна

Н. Бадмацыренова.

Инкубаторна станцинууд

Шубуун ажалые хүгжөөлгэтэй хамта, манай республика догор инкубаторно-шубуунай станцинууд олошоруулагдана. Энэ жэлдэ Улан-Удын, Бичурын, Хориин, Баргажанай, Галуута-Нуурай инкубаторна станцинууд хамга дээрээ 485.800 дальбараа республикадаа үгөө. Тэдэнэй 435.300 дальбараань колхозуудта үгтэһэн байха юм.

Торидо тиимэ станциин барилга дүүргэгдэжэ байна. Энэ станци 1952 оной апрель һарада ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

Ерэхэ жэлдэ иимэ станцинууд Мухаршэбэрэй, Кабанскын, Кударын, Курумканай, Закаменай, Яруунын аймагуудта баригдаха юм. Шэнэ станцинуудта табигдаха түхеэрэлгэнүүд—«Рекорд 39» гэжэ инкубаторнууд, генераторнууд, нефтедвигательнүүд абтажа байна.

1230 ангуушад агнуурида гараба

Бэлэдхэлэй конторонуудтай ба сельпонуудтай хэлсээ баталһан республикын аймагуудай 1230 ангуушад булга, хэрмэ, үнэгэ, шоно, һолонго гэхэ зэргын ангуудые барихын тула агнуурида гараба. Выдринскэ ангай ажахыһаа 64 хүн агнуурида гараа. Ангууша Терехов 6 булга барижа тушааба. Мүн Разгильдеев, Васильев, Плюснин ба Забарев гэгшэд 2—2 булга баринхай. Выдринскэ агнууриин ажахынхид хамта дээрээ 23 булга тушааба.

Баргажанай аймагай Телятниково-Уринска сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 12 ангуушадые агнуурида гаргаба. Тэдэнэй дунда республикын суута ангуушад Шелковников, Зубков ба бусад бии. Тэдэнэр мүнөө 8000 түхэригэй хэрмэ тушаагаад байна. Мүн Хэжэнгын аймаг 67 ангуушадые гаргаа.

670 пүүд шасаргана

Сэлэнгын аймагта шасаргана гэжэ үнэтэ жэмэс ургадаг байна. Сэлэнгын аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй конторо шасаргана бэлэдхэлгые эмхитэйгээр эхилээ. Сентябриин эхеэр шасаргана түүхэ тусхай бригада эмхидхэгдэһэн байна. Тэрэ бригада шасарганатай шэлбэнүүдые тайража, багсалан уяад, бэлэдхэлэй пунктда зөөһэн байгаа.

Тиин мүнөө хүйтэржэ, шасарганын хүрэхэлөөр тэдэ боолтонуудые һэгсэржэ, тэрээнһээ унаһан 670 пүүд шасарганаяа ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта тушааба.

Шатаргаар СССР-эй XIX түрүү һуури эзэлхын түлөө

10 турай һүүлээр

Шатараар СССР-эй түрүү һуури эзэлэлгын 10 тур наадагдаба Эдэнь шанга тэмсэлтэйгээр үнгэрөө. Мүрысөөндэ Геллер ехэ амжалта туйлажа, мүнөө турнирай лидер болоо. Энэ халаа 10-һаа 7 очко абаһан байна. Тайманов Смыслов хоёр тус бүри 6,5 очкотой.

Петросян Ботвинник хоёр хойшолуулагдаһан партияа 5 час үлүүтэй наадаа. Партинь мүн лэ түгэсөөдүй. Ботвинник 10 турай һүүлээр 5,5 очкотой ба хойшолуулагдаһан хоёр партитай байна. Керес—5,5 очкотой ба хойшолуулагдаһан нэгэ партитай. Котов — 5,5 очкотой, Петросян — 5 очкотой ба хойшолуулагдаһан 1 партитай. Бондаревский Бронштейн хоёр—тус бүри 5 очкотой Симагин—4,5 очкотой ба хойшолуулагдаһан 2 партитай. Авербах Флор хоёр тус бүри 4,5 очкотой.

Эдэнэй удаа Моисеев (4 очко ба хойшолуулагдаһан 1 партитай), Аронин (4 очкотой), Копылов (3,5 очкотой ба хойшолуулагдаһан 2 партитай), Липницкий (3,5 очкотой), Новотельнов (2,5 очкотой) ба Терпугов (2 очкотой) ябана.

(ТАСС).

Бүхы дэлхэйн ажалшадта профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин Генеральна Соведэй хандалга

БЕРЛИН, (ТАСС). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин Генеральна Соведэй берлинскэ сесси дээрэ бүхы дэлхэйн ажалшадта хандаһан Хандалга абтаба. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Бүхы оронуудай эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэд, ажалшад! Хүн түрэлтэнэй хуби заяанай түлөө ехэ харюусалга тус бүридэтнай тудаад байһан үедэ таанарта ханданабди. Дэлхэйн дайнай аюул шангадажа үргэлжэлһөөр. Дайнда бэлэдхэл хадаа хүшэр хүндэ хохидол, хооһорол ба зоболонгой сээл руу капиталистическэ болон колониальна оронуудай арадуудые түлхинэ.

Эдэ оронууд дотор үргэн хэрэглэлэй эд бараа, эдеэ хоол үйлэдбэрилгэ сэрэгэй экономикын шалтагаанаар хороогдоно, бодото салин хүлһэн саг үргэлжэ багадхагдана, инфляци бүри аюултай боложо байна, налогууд нэмэнэ, эдэнэй хүшэр хүндые ажалшад бэеэрээ үзэнэ, социальна хэрэглэлэй гаргашанууд багадхагдана, профсоюзна эрхэнүүд ба сүлөөнүүд бүдүүлигээр эбдэгдэнэ.

Гэхэ зуура капиталистическэ томо монополинуудай олзонь хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр ургана. Эдэ олзоорнь олон зуугаад миллион хүнүүдые эдеэлүүлжэ ба хубсалуулжа болохо байгаа.

Дай үүдхэлгын политикада эрид харюу үгэхын ба тэрээндэ эсэс табихын тулада нэгэдээгүй һаэмнай, энэ политикын үргэлжэлэлынь ажалшадые эгээн ехээр үгырэлгэдэ ба дайнда хүргэхэ байна. Элдэб шэглэлэй профсоюзуудай тэшүүдажалшад шухала эрилтэнүүдэйнгээ түлөө, хүдэлмэреэр хангагдахын, салин хүлһэ дээшэлүүлхын, хүдэлмэришэдтэ зохихо салингай шкала бии болгохын түлөө, социальна хуули гаргалгые һайжаруулхын, социальна страховании хангалтатай системын үгы байһан газартань тэрэниие бии болгохын түлөө, ажалые хүндэрүүлгэ зогсоохын түлөө, расын, арһанай үнгын, национальностиин, эрэ эмын ба наһанай илгаагаар хэгдэдэг доромжолго үгы хэхын түлөө, элүүрые хамгаалга һайжаруулхын түлөө, һураха ба амарха эрхэ хангахын түлөө, хүдэлмэришэдтэ эсэргүү хуулинуудые болюулхын, профсоюзна эрхэнүүдые ба демократическа сүлөөнүүдые хамгаалхын түлөө, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ бидэниие юуншье хахасуулхагүй. Ниитын эдэ эрилтэнүүдэй түлөө тэмсэл хадаа нэгэдээд лэ байбалнай амжалта туйлаха.

Хүдэлмэришэн ангиие хахаргаж бутаргажа байһан бүхы этэгээдүүд танай интересүүдые худалдана. Нэгэдэл хадаа үгырэн хооһоролгодо эсэргүү, ажаһууха танай эрхын түлөө тэмсэлдэ эгээн эрхим зэбсэг болоно. Ажалшадай социальна ба экономическа интересүүдые улам һайнаар хамгаалха зорилгоор хамтадаа тэмсэхэ тухай профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин дурадхал абахаяа «Сүлөөтэ профсоюзуудай уласхоорондын конфедерациин» хүтэлбэрилэгшэдэй арсаһан ябадал хүдэлмэришэн ангиин хүсэнүүдые һуларуулха ба тэрэниие дай үүдхэгшэ империалистнуудай мэдэлдэ оруулха ябадалда шэглүүлэгдэһэн байна.

ВФП хадаа политическэ болон шажанай үзэл бодолһоо арсахыетнай дурадханагүй. Гэбэшье, ажабайдал һайжаруулхын түлөө, бидэнэй бүгэдөөрөө оролдожо байгаа эб найрамдалай түлөө тэмсэл шангадхахыень бүхы ажалшадые ба бүхы профсоюзна организацинуудые уряална. Ямар-нэгэн илгаагүйгөөр, энэ тэмсэлдэ бидэнэр хүсэнүүдээ ахадүүгэй ёһоор нэгэдүүлжэ шадахабди, нэгэдүүлхэ ёһотойбди.

Ажалшад хадаа экономическа эрилтэнүүдэй хангуулхын түлөө манай тэмсэлэй амжалтатай байхын, манай гэр гуламтануудые хамгаалхын ба аюулта һандарал зайсуулхын, эб найрамдалай түлөө тэмсэгты. Американска миллиардернууд буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар түхеэрнэ, тиигэхыень бусад оронуудта баадхана, дай хүсэнэ, ушарынь яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ хадаа ажалша олониитые дээрмэдэхэ ба бүхы дэлхэйн арадуудые богоолшолхо арга боломжо миллиардернүүдтэ олгоно.

Империалистическэ агрессорнууд мэхэ гохын аашануудые гаргажа, арадуудые дайнда татан оруулха гэжэ һэдэнэ. Гэбэшье, арадууд дай хүсэнэгүй, бүхы оронуудай олон зуугаад миллион эрэшүүл ба эхэнэрнүүд эб найрамдалай хүсэн түгэс фронтдо нэгэдээ. Эб найрамдалай түлөө арадуудай тэмсэлые ВФП схэтэ һайшаана. Бүхы оронуудай эгээлэй олон зуу миллион хүнүүдтэй хамтадаа, ВФП хадаа ажалшадай ажабайдалай хэмжээнлэ ба эрхэнүүдтэ добтолхо ябадалда эсэргүү, эб найрамдал хамгаалхын ба бэхижүүлхын түлөө эрид шангаар тэмсэжэ үргэлжэлхэ байна.

Агрессивнэ хүсэнүүд «хамгаалгын» билдагууша лозунгын туһаламжатайгаар, өөһэдынгөө һанаашалгануудые далдалха гэжэ оролдоно. Гэбэшье, баримтанууд тэдэнэй гэмтэ политикын бодото удха шэнжые элирүүлэн харуулна.

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ ябадал һаатуулан, американска интервентнүүд ба тэдэнэй туһамаршад хадаа корейскэ газар нютагуудые хайра гамгүйгөөр хооһоруулжа, амгалан хүн зониие хюдажа үргэлжэлһөөр. Сүлөөтэ ажамидаралай түлөө, национальна бэеэ дааха байдалай түлөө тэмсэжэ байгаа Вьетнамай ба Малайян арадта эсэргүү дай хэжэ байна. Империалистнууд хадаа экономическа бэгаар хүгжэһэн оронуудай түүхэй эд ба баялигыень булаан абаха гэжэ эрмэлзэнэ. Тэдэнэр колониальна богоолшолгын системые хэбээрнь байлгаха, колониальна оронуудай территориие дэлхэйн шэнэ дайнай плацдарм болгохо гэжэ хүсэнэ.

Уласхоорондын хэлсээнүүдые эбдэжэ, США-гэй зонхилхы нюурнууд Азиин арадуудта угаа ехэ гасалан зоболон ушаруулһан японско милитаризмые һэргээжэ байна.

Эб найрамдалда дуратай арадуудта эсэргүү агресси хэхын тулада дэлхэйн элдэб хубинуудта, арадай-демократическа республикануудай, Советскэ Союзай, Хитадай хилэнүүд шадар, Америкын Холбоото Штадуудһаа олон мянган километр холо газарта американска сэрэгэй базанууд байгуулагдана. Дайнай ба агрессиин гуламта Европодо яаралтайгаар бэлэдхэгдэжэ байна. Хойто-атлантическа блок Баруун Германиие ремилитаризацилжа, бүхы хүн түрэлгэнэй зэбүүрхэдэг гитлеровскэ армиие һэргээжэ, бузар муухай гэмгэ хэрэг хэжэ байна.

Эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд!

Дэлхэйн хсёрдохи дайнай хүндэ хүшэр урогуудые бү мартагты!

Хүдэлмэришэдэй уласхоорондын нэгэдэл бэелүүлэгты, бэхижүүлэгты.

Хүдэлмэришэн ангиин зэргэнүүдые хахалан бутаргалга хадаа засагые фашистнуудай гартаа абалгые, дай үүдхэхэ ябадалые хүнгэдхэһэн юм. Гэбэшье, энэнь дахин дабтагдаха ёһогүй.

Нэгэдэл хадаа хүдэлмэришэн ангиин хүсэн мүн.

Нэгэдэл улам үргэн хэмжээгээр бэелүүлэгдэжэ байна. Политическэ ба шажанай үзэл бодолһоо дулдыдангүйгөөр, өөһэдынгөө эрилтэнүүдые хангуулхын түлөө хүдэлмэришэдэй хамтадаа тэмсэһэн лэ газарта—ажалшад илалта туйлана. Ажабайдалай хэмжээ дээшэлүүлхэ ябадал туйлахын ба бүлэнэрэйнгөө ажана тэниглэн байдал хангахын тулада салин хүлһэ дээшэлүүлхые, сэнгүүд ба налогуудые багадхахые, сэрэгэй гаргаша хороохые эригты, яаралтайгаар зэбсэглэлгэдэ эсэргүү тэмсэгты. Ямар-нэгэн тусхай илгаагүйгөөр дэлхэйн элдэб оронуудай хоорондо худалдаа наймаанай холбоо һэргээхэ ба хүгжөөхэ эрилтэ табигты. Агуухэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулагты.

Булимтаран эзэмдэгшэ сэрэгүүдые бусад оронуудай территориһоо ба территориальна уһанһаа гаргаха, арадуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархахагүй гэһэн эрилтэ табигты.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэхэдэ, таанар ажалтай ба хилээмэтэй байха хуулита эрхээ хамгаалнат. Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федераци хадаа ажабайдалайнгаа интересүүдэй түлөө, эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй, демократиин ба национальна бэеэ дааха байдалай түлөө единэ фронтоор тэмсэхыетнай уряална.

Бүхы ажалшадай бата нэгэдэл мандаха болтогой!

Эб найрамдалай Пактын түлөө!

ПЕКИН, ноябриин 30. (ТАСС). Вьетнамска информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада Вьетнам дотор энэ оной ноябриин 8 хүрэтэр 7.532.378 хүн гар табяа гэжэ эб найрамдал хамгаалха Вьетнамска комитедэй мэдээсэһые Синьхуа агентство дамжуулба.

Франциин эб найрамдалай национальна Соведэй саг үргэлжын комиссиин коммюнике

ПАРИЖ, ноябриин 30. (ТАСС). Эб найрамдалай национальна Соведэй саг үргэлжын комисси коммюнике толилбо. Римдэ Хойто-атлантическа союзай соведэй сесси дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдтэ эсэргүү протест тэрээн соонь мэдүүлэгдэнэ.

«Зэбсэг хуряаха тухай Парижда хэлсэжэ байһан тэдэ лэ правительствонууд,—гэжэ резолюци соонь заагдана,—100 дивизи, тэрэ тоодо немецкэ 20 дивизи бүридүүлхэ гэжэ шиидхэбэ».

Римскэ сессиин шиидхэбэринүүд уласхоорондын түгшүүритэ байдалые улам хурсадхана гэжэ тэмдэглээд, эб найрамдалай национальна Соведэй саг үргэлжын комисси хадаа агуухэ табан гүрэнэй түлөөлэгшэдэй хоорондоо хэлсээ туйлахыень уряалба.

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүд

ПЕКИН, ноябриин 30. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо иигэжэ дамжуулна:

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые хэжэ байгаа делегацинуудай үсэгэлдэрэй пленарна заседани дээрэ манай делегациин толгойлогшо Нам Ир зүблэхэ зүйлэй 3-дахи пункт тушаа манай талын табиһан 5 принципүүд зүб, энэ пунктаар хэлсээ туйлаха бүрин үндэһэтэй байна гэжэ зааба. Даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ комисси хадаа даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээ баталха үедэ байһан хэмжээгээр хоёр талын сэрэгэй хүсэнүүдэй хоорондын тэнсүү байдалые хэбээрнь байлгаха зорилготойгоор Кореяын ямаршье хубида сүлөөтэйгээр ошохо эрхэтэй байха гэһэн американска талын дурадхалые манай тала зүбшөөхэгүй байна гэжэ Нам Ир эрид мэдүүлбэ. Ушарынь, Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ туйлаһанай һүүлээр, сэрэгэй ябуулгануудай һэргэлгые болюулхын тулада пимэ юумэ хэхэ хэрэгтэй гэбэл: дайнай байдалые хоёр талын тэнсүү байхаар үлээхэ бэшэ, харин дайнай ябуулгые бүрин усадхаха, нэн түрүүндэ гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргаха, тэрэнэй һүүлээр корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ саашанхи алхам хэхэ болоно. Кореяһаа гадаадын бүхы сэрэгүүдэй гаргагдаһан байгаа һаа, хоёр талын сэрэгэй хүсэнүүдэй хоорондын тэнсүү байдал хэбээрнь үлээхэ гэһэн асуудал оройдоошье табигдахагүй һэн. Тиимэһээ, манай тала хадаа сэрэгэй даб дээрэхи эблэрэлгын бэелүүлэгдэхэдэ, хамаатай бүхы оронуудай правительствонууд Кореяһаа гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргаха тухай, тэрэнэй һүүлээр корейскэ асуудалые эбэй ёһоор эсэслэн шиидхэхэ арганууд ба хэрэгсэлнүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ эхилхэ ёһотой гэжэ тоолоно.

Вьетнамска Арадай армиин амжалтата операцинууд

ШАНХАИ, ноябриин 30. (ТАСС). Хойто Вьетнамдахи сэрэгэй гурбадахи зонын (Улаан мүрэнэй адаг шадар) сэрэгэй захиргаанай комитет Хойноһоо баруун урагшаа Шо-Бен-Хоа-Бинь нютагтахи фронт дээрэ Вьетнамска Арадай армиин хэһэн дайшалхы амжалтата операцинууд тухай хоёр мэдээсэл толилоо гэжэ Вьетнамска информационно агентство Хойто Вьетнамһаа мэдээсэбэ.

Ноябриин 18-да Арадай армиин сэрэгүүд Шо-Бен ба Ту-Ден гэдэгэй хоорондо байлдаа хэһэнэй һүүлээр дайсанай 2 рото сэрэгүүдые плендэ абаа гэжэ нэгэдэхи мэдээсэл соонь хэлэгдэнэ. Плендэ абтагшадай дунда—французска сэрэгэй майор Винсен. 3 лейтенант ба французска капитан Фори гэгшэд бии. Арадай армиин сэрэгүүд 3 пулемёт, 17 автомат, 3 радиоприёмник, олон тоото винтовко ба һомо хэрэгсэл абаа.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, ноябриин 30. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическ Республикын Арадай армиин Главна командовани ноябриин 30-д иигэжэ мэдээсэбэ:

Корейскэ Арадай армиин соедин нинүүд Хитадай арадай һайнду танай частьнуудтай нигта хани х рилсаатай ябажа, бүхы фронтну дээрэ хамгаалалтын байлдаануу хэжэ үргэлжэлөөд, дайсанай ху нүүдтэ ба техникэдэ ехэ гээлтэ хо ролтонуудые ушаруулна.

Зүүн фронт дээрэ Арадай армиин соединенинүүд түрүүшын рубежүү дээрээ нютагай удхатай байлда нуудые хэжэ үргэлжэлһөөр.

Центральна фронтын баруу участогта Чхолвонь шадар, му Чанданьһаа урдуур дайсанай шан добтолгонууд хэгдээ, гэбэшье Арадай армиин хүсэтэ буудалгаа байлдаанай поли дээрэ 400 гаран хүнээ алуулаад дайсан гэдэргээ ху хариба.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенит нэ частьнууд ба дайсанай самолё дуулые агнан буудагшадай отр дууд дайсанай 2 самолёт унагааг тэдэ самолёдууд Вонсанай, Альб ниин, Муньчхониин ба Сукчхон районуудые зэрлиг муухайгаар бом бодоһон байна.

Тайланддахи событинууд

ЛОНДОН, ноябриин 30. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулһан ёһоор, ноябриин 29-дэ правительствые унагааһан Таиландын сэрэг удамаршад шэнэ правительство байгуулаа, тэрэнэй составтань ху дын премьер-министр фельдмарш Пибунсонграм ба гадаадын хэр гүүдэй министр Ворокан Банча гэ шэд ороо гэжэ мүнөөдэр Бангкок һоо радиогоор абтаһан дипломати ческа мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Сиридэ болоһон сэрэгэй переворот тушаа

КАИР, ноябриин 30. (ТАСС). Сиридэхи событинуудые шэнжэлх зуураа, «Аль мысри» гэжэ египет скэ газетын дамасска корреспон дент иигэжэ бэшэнэ: энэ перевор гол түлэб Сириин гадаадын по тикаһаа шалтагаалаа. Переворот болоһон түрүүшын шалтагаан гэхэдэ, переворот хэһэн полков Шишекли (сирийскэ армиин ге ральна штабай начальник) ха Дунда Востогые хамтадаа хамгаа ха системэ байгуулха түсэб дэмж нэ, тиихэдэ Мааруф Эд-Давали (Шишеклиин захиралтаар арест валагдаһан Сириин премьер-ми нистр) энэ түсэбтэ эрид эсэргү сэгшэдэй нэгэн юм».

ЛОНДОН, декабриин 1. (ТАСС). «Дейли Уоркер» газетын гадаа таһагай редактор Дерек Картен Парижһаа иигэжэ бэшэнэ: «Сири дэхи переворот хадаа дундавосточ но командовани байгуулха түсэ бүүдтэ арабска заримшье орон дые оруулха ябадалдань баруун гү рэнүүдтэ туһалха бэзэ гэжэ ООН- дэхи арабска оронуудай делегацу ноябриин 29-дэ юрын хөөрэлд хэхэ зуураа мэдэрбэ».

«Эд—Давалиби Советскэ Союз тай хани барисаата харилсануудые байхые хүсэдэг ба орон соогоо ал алдартай байһан юм» гэжэ Картен тэмдэглэнэ.

«Дунда Востогто антиимпериалистическэ үзэл бодол мүнөө т схээр урганхай байна, тиимэһээ баруун гүрэнүүд өөһэдынгөө зор гонуудые туйлахын тулада сэрэг заговорнуудые хэхэ баатай боло гэжэ Дамасскадахи событинуу Парижда сэгнэнэ»—гэжэ түгэсхэ дөө Картен бэшэбэ.

Агрессивнэ Хойто-атлантическа блогто хабаадагшадай хоорондохи арсалдаанууд

ЛОНДОН, ноябриин 30. (ТАСС). Агрессивнэ Хойто-атлантическа со зай соведэй сессидэ хабаадагшад хадаа американецуудай захирал таар буу зэбсэгүүдэй яаралтай б лэдхэгдэжэ байһантай дашарам дуулан, тэдэнэй үмэнэ табигда хэдэн олон проблемэ тушаа хэлсэ туйлажа шадаагүй гэжэ английскэ хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ харагдана.

Атлантическа океанда Хойто-ат лантическа союзай уһан-сэрэгэй хү сэнүүдэй главнокомандалагшын т шаалда американецые томилһон ябадал мэдэрхэеэ английска прави тельство арсаа, европейскэ ар гэдэгые байгуулгада Англи хаба дахагүй гэһэн Иденэй мэдүүлгэ буу зэбсэгүүдые нэгэ янзын болго гогой дашарамдуулан США-гэй б Англиин хоорондохи арсалдаану газетэнүүдтэ тэмдэглэгдэнэ.

Харюусалгата редактор
Б. А. ОЧИРОВ

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23 Отделов: партийной жизни, культуры и быта— 4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров 16.

Н—03737. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.